

T.C.
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI
KLİNİK PSİKOLOJİ BİLİM DALI

**BAĞLANMA STİLLERİ, TEMEL PSİKOLOJİK
İHTİYAÇLAR DOYUMU VE KISKANÇLIK İLİŞKİSİ:
ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNDE ARAŞTIRMA**

Yüksek Lisans Tezi

Tezi Hazırlayan:
Özlem YETER

İSTANBUL, 2016

T.C.
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI
KLİNİK PSİKOLOJİ BİLİM DALI

**BAĞLANMA STİLLERİ, TEMEL PSİKOLOJİK
İHTİYAÇLAR DOYUMU VE KISKANÇLIK İLİŞKİSİ:
ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNDE ARAŞTIRMA**

Yüksek Lisans Tezi

Tezi Hazırlayan:

Özlem YETER

Öğrenci No:

140790004

Danışman:

Yrd. Doç. Dr. Filiz ŞÜKRÜ GÜRBÜZ

İSTANBUL, 2016

YEMİN METNİ

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum ‘Bağlanma stilleri, temel psikolojik ihtiyaçlar doyumu ve kıskançlık ilişkisi: üniversite öğrencileri üzerinde araştırmanın incelenmesi’ adlı bu çalışmanın bilimsel ahlak ve geleneklere uygun şekilde tarafımdan yazıldığını, yararlandığım eserlerin tamamının kaynaklarda gösterildiğini ve çalışmanın içerisinde kullanıldıkları her yerde bunlara atıf yapıldığını belirtir ve bunu onurumla doğrularım.01.09.2016

Özlem YETER

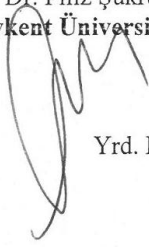
T.C.
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
TEZLİ YÜKSEK LİSANS SINAV TUTANAĞI

...1/9/2016

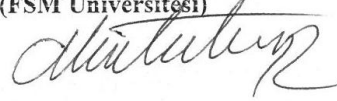
Enstitümüz *Psikoloji* Anabilim Dalı *Klinik Psikoloji* Programı yüksek lisans öğrencilerinden 140790004 numaralı *Özlem YETER*'in "*Beykent Üniversitesi Lisansüstü Eğitim – Öğretim Yönetmeliği*"nin ilgili maddesine göre hazırlayarak, Enstitümüze teslim ettiği "*Bağlanma Stilleri, Temel Psikolojik İhtiyaçlar Doymu ve Kıskançlık İlişkisi: Üniversite Öğrencileri Üzerinde Araştırma*" konulu tezini, Yönetim Kurulumuzun 22.08.2016 tarih ve 2016/33 sayılı toplantısında seçilen ve Taksim Yerleşkesinde toplanan biz jüri üyeleri huzurunda, ilgili yönetmeliğin (c) bendi gereğince (60) dakika süre ile aday tarafından savunulmuş ve sonuçta adayın tezi hakkında *oyçokluğu/aybirligi* ile *Kabul/Red veya Düzeltme* kararı verilmiştir.

İşbu tutanak, 4 nüsha olarak hazırlanmış ve Enstitü Müdürlüğü'ne sunulmak üzere tarafımızdan düzenlenmiştir.

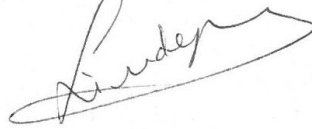
DANIŞMAN
Yrd. Doç. Dr. Filiz Şükrü GÜRBÜZ
(Beykent Üniversitesi)

ÜYE
Yrd. Doç. Dr. Melek ASTAR
(FSM Üniversitesi)

ÜYE
Yrd. Doç. Dr. Neslim Güvendeğer DOKSAT
(Beykent Üniversitesi)

ÖNSÖZ

Psikoloji eğitimim boyunca, desteklerini benden esirgemeyen tüm hocalarıma katkılarından dolayı teşekkür ederim. Çalışmamın planlanmasın da ve tamamlanmasında desteğini esirgemeyen danışman hocam Yrd. Doç. Dr. Filiz Şükrü Gürbüz'e sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Çalışmamın çevirisinde desteğini esirgemeyen arkadaşlarıma, veri toplama aşamasında yardımını esirgemeyen Cansu Teymur ve Aylin Teymur'a çok teşekkür ederim.

Hayatımın her döneminde desteğini esirgemeyen annem Pakize Yeter'e, babam Yakup Yeter'e, kardeşlerim Aykut Yeter ve Erkut Yeter'e, dualarıyla yanımda olan rahmetli babaannem Kumriye Yeter'e tez çalışmam boyunca desteklerinden dolayı çok teşekkür ederim.

Özlem YETER

Adı ve Soyadı : Özlem YETER
Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Filiz ŞÜKRÜ GÜRBÜZ
Türü ve Tarihi : Yüksek Lisans, 2016
Alanı : Klinik Psikoloji
Anahtar Kelimeler : Yakın İlişkiler, Bağlanma Stilleri, Temel Psikolojik İhtiyaçlar, Kıskançlık

ÖZ

BAĞLANMA STİLLERİ, TEMEL PSİKOLOJİK İHTİYAÇLAR DOYUMU VE KISKANÇLIK İLİŞKİSİ: ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNDE ARAŞTIRMA

Bu araştırmanın temel amacı; yakın ilişki içerisindeki bireylerin bağlanma kuramı çerçevesinde öne sürülen bağlanma stilleri, temel psikolojik ihtiyaçlarının karşılanma düzeyleri (alt boyutları olarak özerklik, yeterlilik, ilişki olma) ile partnerlerin incitici davranışına yönelik gösterdikleri kıskançlık değişkenleri arasındaki ilişkileri incelemektir. Bu çalışmada değişkenler, bağlanma stilleri, temel psikolojik ihtiyaçlar (özerklik, yeterlik, ilişkili olma) ve kıskançlık şeklinde belirlenmiştir. Araştırma genel tarama modeline uygun olarak yapılmıştır. Araştırma İstanbul ilinde, Ayazağa ilçesinde Beykent Üniversitesi öğrencilerinden, hali hazırda romantik ilişkisi olan kişisel bilgi formunu ve anket sorularını yanıtlayan 300 öğrencinin 156'sı kadınlar ve 144'ü erkekler oluşturmaktadır. Öğrencilerin yaş ortalamasının 23.57 ± 3.44 olduğu, 76'sı işletme bölümünde okumakta olduğu, 74'ü üçüncü sınıfta okumakta olduğu ve 131'inin bir yıldır romantik ilişkisinin sürmekte olduğu görülmüştür. Veri toplama araçları olarak, Çok Boyutlu Kıskançlık Ölçeği, İlişki Ölçeği ve İhtiyaç Doymu Ölçeği kullanılmıştır. Aynı zamanda kişilerin sosyo-demografik özelliklerini belirleyebilmek adına Kişisel Bilgi Formu oluşturulmuştur. Elde edilen sonuçlara göre, Romantik ilişki yaşayan üniversite öğrencilerinin güvenli bağlanma, korkulu bağlanma, saplantılı bağlanma, kayıtsız bağlanma, özerklik, yeterlilik, ilişkili olma, psikolojik ihtiyaçlar doymu ile kıskançlık arasındaki ilişki belirlemek üzere yapılan regresyon analizi istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Kıskançlık düzeyinin belirleyicisi olarak güvenli bağlanma, korkulu bağlanma, saplantılı bağlanma, kayıtsız bağlanma, özerklik, yeterlilik, ilişkili olma, psikolojik

ihtiyaçlar doymu değişkenleri ile ilişkisinin (açıklayıcılık gücünün) düşük olduğu görülmüştür. Öğrencilerin güvenli bağlanma düzeyi kıskançlık düzeyini dşrmektedir. ğrencilerin saplantılı bağlanma düzeyi kıskançlık dzeyini arttırmaktadır.

Name and Surname : Özlem YETER
Supervisor : Asst. Assoc. Dr. Filiz ŞÜKRÜ DURUSOY
Type and Date : Master 2016
Field : Clinical Psychology
Keywords : Close Relationships, Attachment Styles, Basic Psychological, Jealousy.

ABSTRACT

RELATIONSHIP BETWEEN ATTACHMENT STYLES, BASIC PSYCHOLOGICAL NEED'S SATISFACTION AND JEALOUSY: A RESEARCH ON UNIVERSTIY STUDENTS

The basic aim of this research, searching the styles of Affiliation of the people who have got close relationship around the affiliation theory, basic psychologic necessities' acception degrees (autonomy as under formats satisfactoriness, to be a relation) with the relationships between the partners' unkind behaviours. At this research variables , affiliation styles, basic psychologic necessities (autonomy, satisfactoriness, to be a relation) and jealousy had been determined. There search had been done suitableto the general hatching model. At this research 300 students of Beykent University in Ayazağa, İstanbul, answered the survey questions and personel knowledge form 156 of the mare women and 144 of the mareman. Theoverages of the students are between 17 and 30, 76 of them are studying at the business department, 74 of them are studying at the third class and 131 of them have been seen that going on their romantic relationships for one year. As gatering the data vehicles weel sized the jeolousy scale, relationship scale and necessity content scale had been wet. At the same time to determine the socio demographic makings of the people personal knowledge form had been formed. As for there sultswhich had been handled, the university students' who have got romactic relationships afeaffiliation , autonomy, saticfactorienss, to be related, psychologic needs contentto determine the relation between the jealousy regresion analyze had been meaningful as staticly. The safeaffiliation as determinig the degree of jealousy, appre hensive affiliation, obsessive affiliation, uninscribej affiliation, autonomy, satisfactoriness, to be related, withthw psychologic needs content

variables relationi's (explonotory power) beinglow had been determined. The safe affiliation degree of the students decreases the jealousy grade. The absesision affiliation grade of the student sincreases jealousy grade.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No.
ÖZ.....	i
ABSTRACT.....	iii
TABLolar LİSTESİ	viii
GİRİŞ	1

BÖLÜM I

BAĞLANMA STİLİ

1.1. Bağlanma Kuramı	6
1.2. Yetişkinlikte Bağlanma ve Romantik İlişki.....	11

BÖLÜM II

TEMEL PSİKOLOJİK İHTİYAÇLAR DOYUMU

2.1. Temel Psikolojik İhtiyaçlar.....	16
2.1.1. Özerklik.....	19
2.1.2. Yeterlik.....	19
2.1.3 İlişkili Olma	20

BÖLÜM III

KISKANÇLIK

3.1. Kıskançlık Tutumu	22
3.1.1. Kıskançlık Türleri	24
3.1.2. Kıskançlığın Tetikleyicileri.....	24
3.1.2.1. Cinsel kıskançlığın tetikleyicileri.....	25
3.1.2.2. Duygusal kıskançlığın tetikleyicileri	25
3.1.3. Kıskançlığın İfadesi	25

BÖLÜM IV

GEREÇ VE YÖNTEM

4.1. Araştırmanın Amacı.....	27
4.2. Problem.....	27
4.3. Alt Problemler.....	27
4.4. Evren ve Örneklem	28
4.5. Verilerin İstatistiksel Analizi	29
4.6. Hipotez.....	29

4.7. Kapsam ve Sınırlılıklar	29
4.8. Veri Toplama Araçları	30
4.8.1. Kişisel Bilgi Formu	30
4.8.2. Çok Boyutlu Kıskançlık Ölçeği	30
4.8.3. Temel Psikolojik İhtiyaçlar Doyumu Ölçeği	30
4.8.4. İlişki Ölçekleri Anketi.....	31

BÖLÜM V

BULGULAR

5.1. Betimleyici İstatistiksel Verilere İlişkin Sonuçlar	33
5.2. Araştırmaya Katılan, Romantik ilişki yaşayan üniversite öğrencilerinin Cinsiyetlerine Göre Grupların Kıskançlık Ölçeği ve Bağlanma Stilleri Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Dağılımı	34
5.3. Araştırmaya Katılan, Romantik İlişki Yaşayan Üniversite Öğrencilerinin Cinsiyetlerine Göre Grupların Temel Psikolojik İhtiyaçlar Doyumu Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Dağılımı.....	36
5.4. Araştırmaya Katılan, Romantik İlişki Yaşayan Üniversite Öğrencilerinin Yaşları İle Öğrencilerin Kıskançlık Ölçeği ve Bağlanma Stilleri Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Dağılımı.....	37
5.5. Araştırmaya Katılan, Romantik İlişki Yaşayan Üniversite Öğrencilerinin Yaşları İle Öğrencilerin Temel Psikolojik İhtiyaçlar Doyumu Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Dağılımı.....	38
5.6. Araştırmaya Katılan, Romantik İlişki Yaşayan Üniversite Öğrencilerinin Hangi Bölümde Okuduğu İle Öğrencilerin Kıskançlık Ölçeği ve Bağlanma Stilleri Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Dağılımı	39
5.7. Araştırmaya Katılan, Romantik İlişki Yaşayan Üniversite Öğrencilerinin Hangi Bölümde Okuduğu İle Öğrencilerin Psikolojik İhtiyaçlar Doyumu Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Dağılımı.....	40
5.8. Araştırmaya Katılan, Romantik İlişki Yaşayan Üniversite Öğrencilerinin Hangi Sınıfta Okuduğu İle Öğrencilerin Kıskançlık Ölçeği ve Bağlanma Stilleri Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Dağılımı	42

5.9. Araştırmaya Katılan, Romantik İlişki Yaşayan Üniversite Öğrencilerinin Hangi Sınıfta Okuduğu İle Öğrencilerin Temel Psikolojik İhtiyaçlar Doyumu Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Dağılımı	43
5.10. Araştırmaya Katılan, Romantik İlişki Yaşayan Üniversite Öğrencilerinin Birliktelik Süreleri İle Öğrencilerin Kıskançlık Ölçeği ve Bağlanma Stilleri Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Dağılımı	44
5.11. Araştırmaya Katılan, Romantik İlişki Yaşayan Üniversite Öğrencilerinin Birliktelik Süresi İle Öğrencilerin Temel Psikolojik İhtiyaçlar Doyumu Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Dağılımı	46
5.12. Araştırmaya Katılan, Romantik İlişki Yaşayan Üniversite Öğrencilerinin Kıskançlık Ölçeğinden ve Bağlanma Stilleri Envanterinin Alt Ölçeklerinden Aldıkları Puanlarının Dağılımı	47
5.13. Araştırmaya Katılan, Romantik İlişki Yaşayan Üniversite Öğrencilerinin Kıskançlık Ölçeğinden ve Temel Psikolojik İhtiyaçlar Doyumu Envanterinin Alt Ölçeklerinden Aldıkları Puanları Dağılımı.....	48
5.14. Araştırmaya Katılan, Romantik İlişki Yaşayan Üniversite Öğrencilerinin Bağlanma Stilleri Envanterinin Alt Ölçeklerinden ve Temel Psikolojik İhtiyaçlar Doyumu Envanterinin Alt Ölçeklerinden Aldıkları Puanları Dağılımı.....	49

BÖLÜM VI

TARTIŞMA

SONUÇ VE ÖNERİLER.....	59
KAYNAKLAR	60
EKLER	66
Ek 1. Kişisel Bilgi Formu.....	67
Ek 2. Çok Boyutlu Kıskançlık Ölçeği.....	68
Ek 3. Temel Psikolojik İhtiyaçlar Doyumu Ölçeği	68
Ek 4. Bağlanma Stilleri Ölçeği.....	70

TABLolar LİSTESİ

Sayfa No:

- Tablo 5.1.1:** Araştırmaya Katılan Romantik İlişki Yaşayan Üniversite Öğrencilerin Çeşitli Değişkenlere İlişkin Dağılımı (n=300) 33
- Tablo 5.2.1:** Romantik İlişki Yaşayan Üniversite Öğrencilerinin Cinsiyetlerine Göre Grupların Kıskançlık Ölçeği ve Bağlanma Stilleri Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından Mann WhitneyU Testi İle Karşılaştırılması 34
- Tablo 5.3.1:** Romantik İlişki Yaşayan Üniversite Öğrencilerinin Cinsiyetlerine Göre Grupların Temel Psikolojik İhtiyaçlar Doyumu Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından Mann WhitneyU Testi İle Karşılaştırılması 36
- Tablo 5.4.1:** Romantik İlişki Yaşayan Üniversite Öğrencilerinin Yaşları İle Öğrencilerin Kıskançlık Ölçeği ve Bağlanma Stilleri Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi..... 37
- Tablo 5.5.1:** Romantik İlişki Yaşayan Üniversite Öğrencilerinin Yaşları İle Öğrencilerin Temel Psikolojik İhtiyaçlar Doyumu Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi 38
- Tablo 5.6.1:** Romantik İlişki Yaşayan Üniversite Öğrencilerinin Hangi Bölümde Okuduğu İle Öğrencilerin Kıskançlık Ölçeği ve Bağlanma Stilleri Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından Kruskal Wallis H Testi İle Karşılaştırılması 39
- Tablo 5.7.1:** Romantik ilişki yaşayan üniversite öğrencilerinin Hangi Bölümde Okuduğu İle Öğrencilerin Psikolojik İhtiyaçlar Doyumu Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından Kruskal Wallis H Testi İle Karşılaştırılması 40
- Tablo 5.8.1:** Romantik İlişki Yaşayan Üniversite Öğrencilerinin Hangi Sınıfta Okuduğu İle Öğrencilerin Kıskançlık Ölçeği ve Bağlanma Stilleri Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından Kruskal Wallis H Testi İle Karşılaştırılması 42

Tablo 5.9.1: Romantik İlişki Yaşayan Üniversite Öğrencilerinin Hangi Sınıfta Okuduğu İle Öğrencilerin Temel Psikolojik İhtiyaçlar Doyumu Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından Kruskal Wallis H Testi İle Karşılaştırılması	43
Tablo 5.10.1: Romantik İlişki Yaşayan Üniversite Öğrencilerinin Birliktelik Süreleri İle Öğrencilerin Kıskançlık Ölçeği ve Bağlanma Stilleri Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi	44
Tablo 5.11.1: Romantik İlişki Yaşayan Üniversite Öğrencilerinin Birliktelik Süresi İle Öğrencilerin Temel Psikolojik İhtiyaçlar Doyumu Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi	46
Tablo 5.12.1: Romantik İlişki Yaşayan Üniversite Öğrencilerinin Kıskançlık Ölçeğinden ve Bağlanma Stilleri Envanterinin Alt Ölçeklerinden Aldıkları Puanlar Arasındaki İlişkinin İncelenmesi	47
Tablo 5.13.1: Romantik İlişki Yaşayan Üniversite Öğrencilerinin Kıskançlık Ölçeğinden ve Temel Psikolojik İhtiyaçlar Doyumu Envanterinin Alt Ölçeklerinden Aldıkları Puanlar Arasındaki İlişkinin İncelenmesi	48
Tablo 5.14.1: Romantik İlişki Yaşayan Üniversite Öğrencilerinin Bağlanma Stilleri Envanterinin Alt Ölçeklerinden ve Temel Psikolojik İhtiyaçlar Doyumu Envanterinin Alt Ölçeklerinden Aldıkları Puanlar Arasındaki İlişkinin İncelenmesi	49

GİRİŞ

Yakın ilişkiler yaşamın vazgeçilmez unsurlarından biridir. Bireylerin yaşamında önemli ve fazla yer kaplayan yakın ilişkiler, bireylerin fazlasıyla ilgilendiği sosyal bir ilişki türüdür. Bu ilişki türü bireylerin birçok ihtiyaçlarına karşılık vermekle birlikte, olumsuz duygularla da sonuçlanabilmektedir. Bu nedenle bireylerin bu durumlara verdiği tepkiler sosyal psikoloji alanında ele alınmakta, bu vazgeçilmeyen ilişkiler, sosyal psikoloji için araştırma alanı oluşturmaktadır.

Birçok bireyin mutluluğunun kaynağı, yaşadığı başarılı, yakın ilişkilerdir. Bu nedenle insanlar dünyaya geldikleri andan itibaren yakın ilişkiye girme ve bir bağ kurma gereksinimi duyarlar. Bebeklik döneminde bebekler annelerine, ergenlik döneminde ergen arkadaşlarına, yetişkinlik döneminde çiftler birbirine bağlanarak duygusal bağlar kurarlar (Sarı, 2008).

Bebeklik döneminde duygusal gelişimin sağlıklı olabilmesi anne, babanın tutumlarına göre şekillenmektedir. Annenin çocuğuna karşı güvenlik duygusu içinde yaklaşımı, çocuğun dünyaya karşı bakış açısını ve algılayışını belirler. Güvenlik noktasında eksik kalmış çocuklarda ise sorun oluşabileceği öne sürülür (Özmen, 2004).

Yakın ilişkiler, birçok kişi için yaşam, arkadaşlık, aşk, evlilik gibi diğer insanlarla kurulan ilişkiler anlamına gelmektedir. Brehm, Kassin ve Fein'a (2006) göre, yakın ilişki kavramı yetişkinler arasında kurulan duygusal bağlanma, karşılıklı bağlılık gibi koşullardan en az birini kapsayan ilişki olarak tanımlanabilir. Kelley ve arkadaşlarına (1983) göre ise, yakın ilişki yaşamın çoğu alanında karşılıklı bağımlılığı içeren ilişkidir (Akt; Beştav, 2007).

Yakın ilişkilerin her türü birbirinden önemli olmakla birlikte romantik, duygusal ilişkiler diğer ilişki türlerinden daha farklı anlamlar içermektedir. İnsanlara hayatları boyunca, onları mutlu kılan duygusal ilişkilerden en önemli neyin olduğunu sormuşlar hiçbir şeyin duygusal ilişkiden daha önemli olmadığı cevabını vermişlerdir

(Hendirck ve Hendirk, 2002). Çoğu zaman ilişki, mutluluk ve sevinç kaynağı olarak yorumlanmaktayken ve sevilen kişiden sonra kişisel başarı maddi olanaklar önem kazanmaktadır.

Tracy, Shaver, Albino ve Cooper'a (2003) göre ise, romantik ilişki herkesin er ya da geç yaşadığı ilişki türlerindedir.

Blatt ve Blass'a (2009) göre, yetişkin bir birey olmanın gelişimsel getirilerinden biri yakın, sürekliliği olan doyum veren ilişkiler kurabilme ve bu ilişkileri devam ettirebilme yetisine sahip olmaktır ve bu açıdan bakıldığında kişilerarası ilişkilerin kişilik gelişiminde önemli rolü vardır. Üniversite öğrencilerinin yaşadıkları romantik ilişki bireylerin gelişiminde önemli olduğunu söyleyen araştırmalar söz konusudur (Akt; Yıldırım, 2009).

Yetişkinliğe geçişin yaşandığı geç ergenlik dönemini kapsayan üniversite yıllarında ciddi bilişsel, duygusal, sosyal değişimler meydana gelir ve partneriyle yaşadığı romantik ilişki bütün yaşamını üzerinde etkili olur. Bu dönem içinde, kurulan olumlu romantik ilişkilerin kişiliğin üzerine olumlu etkileri olduğunu gösteren araştırmalar vardır (Sarı,2008).

Hindle'a (1971) göre, romantik ilişkinin diğer yakın ilişkilerdeki gibi bağlanma, sevgi ve aşk duyguları, psikolojik ihtiyaçların karşılanması, karşılıklı bağımlılık gibi özellikleri vardır. Bu bağlamda romantik ilişkiler çerçevesinde incelenen bağlanım kavramını ele alacağız.

Bütün bu açıklamaları göz önünde bulundurulduğunda, kişinin birine bağlanımı hem yakın ilişkilerde hem de yakın olmayan ilişkilerde ele alındığı söylenebilir (Akt; Büyüksahin, 2006).

Bağlanım, kişilerin ilişkiye olan bağımlılığı bir bütün olarak psikolojik bir durumdur. Ayrıca, bağlanım iyi veya kötü giden ilişkiyi sürdürme isteğini ve ilişki yaşadığı kişiye bağlanma duygularını içeren bir durumu temsil eder. Bağlanım,

kişinin bireysel olarak yaşadığı bir durumdur ve bu da bilişsel ve duygusal olarak devam eden ilişkilerin pek çok davranışını tümüyle etkilemektedir (Rusbult ve Buunk'a 1993).

Kitson (1982) bağlanma kuramını, bir bireyin bağlanma figürü olarak gördüğü kişiyi kaybetmenin üzüntüsünü yaşadığı boşanma, romantik ilişkilerin sona ermesi gibi ayrılma ya da kaybetme durumlarında yaşanan stres deneyimi ve ilişkilerde sorunların olmasıyla yaşanan olumsuz duygusal deneyimleri açıklamada etkili kuramlardan biri olarak tanımlamaktadır (Akt; Büyükşahin, 2001).

Furjman ve Schaffer'e (2003) göre, ancak her ilişki bu özelliklere sahip olmayabilir. Romantik ilişkilerin devam edip etmemesi sürecinde pek çok neden rol oynayabilir. İlişkiler birçok yıpratıcı, yıkıcı değişkenle maruz kalabilir. Romantik ilişkilerde kıskançlık, yakın ilişkilerde ciddi boyutta yıpratıcı, yıkıcı etkileri olan sorunlar arasındadır. Kıskançlık, yaşanış biçiminde bağlı olarak ciddi bir ilişki sorununun yaşanmasına zemin hazırlayıp aynı zamanda ilişkiye ve aşka zarar verebilir (Zare, 2011).

Son zamanlarda yetişkinlerin romantik ilişkilerini kavrayabilmek ve daha farklı açılardan değerlendirebilmek için ilişki doyumu, ilişki istikrarı, romantik aşk ve bağlanma gibi birçok kuram sunulmuştur (Alpay, 2009).

Bağlanmanın yakın ilişkilerde bağlanımla önemine işaret edilmesiyle birlikte, yaşanan ilişkide yıkıcı, yıpratıcı ve ciddi zararlar verebilen kıskançlık ile temel psikolojik ihtiyaçların önemli olabileceği ve bu ilişkiye aracılık edileceği düşünülmektedir. Bu nedenle kısaca temel psikolojik ihtiyaç aktarılacaktır.

Temel psikolojik ihtiyaçlarla ilgili yapılan araştırmalarda, kişinin sosyal çevresi tarafından tercihleri ve davranışları desteklenmesi için temel psikolojik ihtiyaçların doyurulması gerekmektedir. Öz belirleme kuramının konusu temel psikolojik ihtiyaçlar; özerklik, yeterlilik ve ilişkili olmaktır. Kişi sosyal çevreden

yeterince destek alırsa ve ihtiyaçları doyrulursa gelişimde o lde yüksek olur (Deci ve Ryan, 2000).

İhtiyaçları karşılanan kişiler daha motivasyonu yüksek, hayatı seven ve öz güveni yüksek kişiler olarak görünürken, temel psikolojik ihtiyaçları yeterince karşılanmayan kişiler ise ruh sağlığı problemleri yaşayabilir aynı zamanda sosyal çevresinde pasif insanlar olarak görülüp kendilerini yetersiz hissedebilirler (Ryan ve ark., 2011).

Bu sebeple araştırma yapılacak hipotez çalışması olarak, romantik ilişki yaşayan niversite ğrencilerinde bağlanma stilleri ve psikolojik ihtiyaçlar doymu kıskançlıkla ilişkilidir.

Bu doğrultuda problemler açıklanmaya çalışılması amaçlanmıştır. Problem maddesi olarak, romantik ilişki yaşayan niversite ğrencilerinde bağlanma stilleri ve psikolojik ihtiyaçlar doymunun kıskançlıkla ilişkisi var mıdır?

Aynı şekilde alt problemleri çalışması ise;

1. Romantik ilişki yaşayan niversite ğrencilerinde cinsiyet açısından kıskançlık üzerinde anlamlı bir fark var mıdır?
2. Romantik ilişki yaşayan niversite ğrencilerinde cinsiyet açısından bağlanma stillerinde anlamlı bir fark var mıdır?
3. Romantik ilişki yaşayan niversite ğrencilerinde cinsiyet açısından temel psikolojik ihtiyaçlar doymunda anlamlı bir fark var mıdır?
4. Romantik ilişki yaşayan niversite ğrencilerinde temel psikolojik ihtiyaçlar doymu ile kıskançlık arasında ilişki var mıdır?
5. Romantik ilişki yaşayan niversite ğrencilerinde temel psikolojik ihtiyaçlar doymu ile bağlanma stilleri arasında ilişki var mıdır?
6. Romantik ilişki yaşayan niversite ğrencilerinde bağlanma stilleri ile kıskançlık arasında ilişki var mıdır?

Bu bağlam çerçevesinde, bu araştırmanın amacı; yakın ilişki içerisindeki bireylerin bağlanma kuramı çerçevesinde ne sürülen bağlanma stilleri, temel

psikolojik ihtiyaçlarının karşılanma düzeyleri (alt boyutları olarak özerklik, yeterlilik, ilişki olma) ile partnerlerin incitici davranışına yönelik gösterdikleri kıskançlık değişkenleri arasındaki ilişkileri incelemektir. Bu araştırmada değişkenler, bağlanma stilleri, temel psikolojik ihtiyaçlar (zerklik, yeterlik, ilişkili olma) ve kıskançlık şeklinde belirlenmiştir.

Literatür incelendiğinde bağlanma kuramının ve kıskançlık konularının dünya çapında çok çalışıldığı görülmektedir. Ancak bağlanma kuramının, temel psikolojik ihtiyaçlar ve kıskançlık üzerine birlikte çok fazla çalışılmadığı görülmektedir.

Araştırma çalışmaların sunulacağı literatür bölümünde ilk olarak Bowlby'nin bağlanma kuramı ayrıntılarıyla aktarılacaktır. Aynı zamanda yapılan çalışmalarla temel psikolojik ihtiyaçlar ve kıskançlığı inceleyen araştırmalardan bahsedilecek, bütün bu değişkenlerin birbiriyle olan ilişkisi incelenecektir.

BÖLÜM I

BAĞLANMA STİLİ

1.1. Bağlanma Kuramı

Bağlanma kuramı, John Bowlby'nin (1973) kişilik gelişimi savunarak psikanalitik yaklaşımının kavramlarına dayandırarak oluşturduğu bir kuramıdır. Kuram, bireylerin kendileri için önemli olabilecek, aynı zamanda başka bireylerle de güçlü, duygusal bağlar kurma eğiliminin kavramlaştırılması için imkan sağlamaktır. Bowlby (1973) bebeklerin, anneleri (ebeveynleri) arasındaki güçlü bağların nasıl oluştuğunu ve geliştiğini, onların yokluğunda yaşadığı duygusal stresin nelerden kaynaklandığını araştırmıştır (Bahadır, 2006).

Bowlby'in psikanaliz yaklaşımından dolayı geçmişte çocuğun hayal dünyasıyla çok fazla ilgilendiğini ve çocuğun gerçek yaşantısına daha az ilgi gösterdiğini savunmuştur. Aynı zamanda çocuklar toplumdan çaba göstermeden verilenleri alan bireyler olduğunu savunanların aksine bulunduğu toplumu içinde olup bitenleri araştıran, yenilikleri takip eden, ilgili oldukları belirtmiştir (Akt; İlaslan,2009).

Collins ve Read, 1990'a göre bağlanma kuramı, hayatın erken yıllarında kurulan ilk ilişkilerin gelişimi, ileriki yıllarda kurulacak ilişkilerin gelişimini de etkilemekle birlikte yetişkin olduğunda kurulacak olsun ilişkilere de yansımaktadır (Akt; Erarsalan, 2009).

Bowlby'e (1973) göre, yakın duygusal bağlar kurma dünya çapında bir ihtiyaçtır. Bu ihtiyacın temelinde, insanın dünyaya gözlerini açması ile ortaya çıkan ve amacı türün devamını sağlamak olan bir bağlanma sistemi vardır.

Bowlby, (1969, 1980) Lorenz, Tinbergen, Harlow gibi araştırmacıların yaptığı etiyolojik çalışmaları inceleyerek tüm memeli canlı yavrularının bağlanma davranışları ve anneden/ bakım veren kişiden ayrıldıklarında verdikleri tepkinin

büyük benzerlikler gösterdiğini ileri sürmüştür ve bütün bu olanların evrimsel bir süreç olduğunu düşünmüştür (Akt; Sarı, 2008).

Bağlanma davranışı, bebeğe hayatı boyunca avantajlar sağlar. Bebek ve ebeveynler arasında ilişki ne kadar güçlü, sağlam olursa tehlikelere karşı korunması da o denli güçlü olabilir (Akt; Sümer,1999).

Bağlanma kuramının temelindeki bebeğin doğduğu andan itibaren tam teşekküllü bir bakımına ihtiyacının olduğudur. Bebek doğuştan, güdüsel olarak sahip olduğu bağlanma davranışsal sistemini kullanarak ihtiyacını karşılar. Bebeğin bağlanma davranışlarını kullanmasının asıl amacı ihtiyaçlarının karşılanması ve tehlike olabilecek durumlarda hayatta kalma olasılığını artırmasını sağlamaktır. Bununla birlikte bağlanma davranışı duygusal bir bağ olarak da işlev görmektedir (Bowlby, 1973). Bağlanma, çocukluğun gelişimi boyunca devam eden ve gerçekleşen başarılı bilişsel, sosyal ve duygusal gelişimle büyük oranda ilişkilidir (Çelen, 2007).

Bağlanma süreci, bebeğin doğduğu andan itibaren getirdiği ve ona bakım veren kişiye yakın olması, gülümsemesi gibi birtakım bağlanma davranışlarına, yetişkin/bakım veren kişinin cevap vermesiyle başlar. Tüm bu sağlıklı tutumların sonucunda bebeğin aldığı karşılıkla, bağlanma davranışını kuvvetlendirmesine neden olur (Sroufe, 2000).

Bowlby (1969) annelerinden veya birincil bakım veren kişiden ayrılan bebeklerin benzer tepkiler verdiğini, bu tepkilerinde birbirini takip eden üç aşamadan oluştuğunu söylemiştir. Bu tepkilerin birincisi karşı koyma, ağlama, arama, başkalarının yatıştırma çabalarına karşı direnç gösterme ve bunun gibi davranışlardır. İkinci olarak pasif hareketsiz kalma, uyku ve yeme davranışlarında bozulma ve umutsuzluk aşaması gelir. Son aşama duygusal kopma ayrılık öncesi işlevlere yeniden başlamayı kolaylaştırmaktadır (Akt; Bahadır, 2006).

Bowlby'e (1982) göre bağlanma duygusal bağların bütünüdür. Bireylerin dünyaya geldiği andan itibaren tehlikeli olabilecek, karanlık ve belirsiz olan şeylerden korktuğunu bütün bunlarla baş edebilmek için başka birinin yardımına, yakınlığına ihtiyaç duyar (Akt; Kart,2002).

Bu yüzden kişilerin bağlanma stillerinin oluşmasında, bakım verenin büyük rolü vardır. Bağlanma stillerindeki öznel farklılıkların, çocuğun bakım veren kişiye ihtiyaç duyduğunda, ihtiyaçlarını karşılama noktasında ulaşılabilir olup olmadığı ya da yeterince özverili olup olmadığına ilişkin algılarından kaynaklandığı ifade edilmektedir. Çocuğun ihtiyaçlarına göz ardı etmeden duyarlı, ilgili, tutarlı ve yeterince sağlıklı şekilde davranan ebeveynlerin çocukları güvenli bağlanma geliştirirken, çocuğun ihtiyaçlarını hem fiziksel ve hem duygusal yönden olması gerektiği kadar karşılamayan ebeveynlerin çocukları ise güvensiz bağlanma geliştirmektedirler. Bu yüzden küçük yaşlarda sağlıklı geliştirilen bağlanma ilişkisi sonraki dönemde yaşanabilecek ilişkileri de etkilemektedir. Ebeveynleri tarafından güvenilir bağlanma sağlam bir şekilde almış çocuklar özgüveni yüksektirler ve yetişkinlikte yakın ve sosyal ilişkilerinde güvenli bağlanma davranışı gösterirler. Güvensiz bağlanma geliştiren çocuklar ise başkalarına daha az güvendikleri ve kendilerini daha değersiz gördükleri için yetişkin olduklarında kişilerarası ilişkilerde ve kişisel sorunların noktasında uyum problemleri göstermektedirler (Collins ve Read, 1990).

Bowlby (1973; 1982) bebeklik döneminde temeli atılan duygu, düşünce ve davranış örüntülerinin doğumdan ölüme kadar sürdüğünü ve gelişim süreci içinde diğer yakın ilişkilere de genellendiği öne sürmüştür. Bağlanma kuramına göre güvenli bağlanma geliştiren çocuklar bağlanma figürlerini bunlar genellikle ebeveynler, stres ve gerilim anlarında güvenli bir sığınak olarak görebilirler. Aynı zamanda oyun sırasında ya da stresli hissetmedikleri durumlarda ise güvenli bir keşif üssü olarak başarıyla kullanabilirler. Bu dönemdeki çocukların, zihinsel ve duygusal gelişimlerine paralel olarak, özerklik alanları da genişler. Dolayısıyla, bu dönemlerinde çocuklar yeni amaçlar belirleyip, hedeflere yönelirler ve akranlarıyla

daha fazla zaman geçirmek isterler, bu da onları bağlanma figürlerine odaklanmaktan bir adım uzaklaştırır. (Hazan ve Shaver, 1987).

Dwyer'in (2005), belirttiği gibi artan bilişsel becerilere uygun olarak çocuklar ebeveynlerin amaç, güdü ve duygularını daha iyi anlarlar ve kendi bağlanma davranışlarını ebeveynlerinin durum ve amaçlarına göre yeniden düzenleyebilirler. Çocukluktan orta çocukluğa geçişte ise bilişsel beceriler daha da pekişir, benmerkezci düşünce ve davranışlar azalır, çocuk yetişkinlerin bakış açısını daha kolay alabilir ve daha başarılı, amaca göre düzenlenen ortaklık stratejileri geliştirir. Böylece bu dönemde bağlanma davranışları daha karmaşık ve örtük bir özellik gösterir (Aktaran; Sümer ve Şendağ, 2009).Bebeklikten çocukluğa geçişte bağlanma zihinsel modellerine ilişkin en temel değişim, ebeveynlerle ilişkileri düzenleyen amaca göre düzeltilen ortaklık kavramında gözlenir (Sümer ve Şendağ, 2009).

Geçmiş çalışmalar anne ve babayla olan güvenli bağlanmanın, ilerde arkadaş ilişkilerini kurma, sahiplenme, devam ettirme ve yaşlılarından memnun olma ve memnun etme gibi birçok seçenikle yakından ilişkili olduğunu göstermiştir. Orta yaşlardaki çocukluk dönemi özellikle yeni okula başlama, okula uyum sağlama ve akademik başarı düzeyinin değerlendirilmesi bakımından da önemli bir adım aynı zamanda geçiş dönemidir. Güvenli bağlanmanın bu dönemde, okulla alakalı yaşanabilecek sorunlarda bile başarıyla atlatması açısından önemli olduğu bulunmuştur (Granot ve Mayselles, 2001).

Güvenli bağlanan ergenlerin, hem de ebeveynleriyle, hem akranlarıyla daha fazla uyumlu bağlanma ilişkilerinin gösterebilirler. Ek olarak, güvensiz bağlanma gösteren ergenler, karşısındaki kişiye bağımlı ilişkiler gösterir ve çevresindeki ilişkilerini daha zor yürütürler. Kişinin yeterlilik düzeyi arttıkça, bağlanma davranışları bebekliğine nazaran, ergenlik döneminde daha az görülür. Ayrıca ergenlik döneminde bağlanma davranışları doğrudan fiziksel temasa dayanan yakınlık aranmasından çok, bağlandığı kişiye duygularını, endişelerini ve korkularını paylaşmak şeklinde ifade edilir (Saymaz, 2003).

Bağlanma kuşaklar arası aktarımında anne-babalık stillerinin rolünü incelemek amacıyla yaptığı çalışmada, gençlik döneminde de ebeveynle ilişkilerin ve ebeveynlik tarzının bireyin bağlanma davranışlarında etkili olduğunu kanıtlamaktadır. Araştırma sonuçlarına göre, annelerin kaçınma düzeylerinin kabul etme ve ilgiyi içeren ana, babalık boyutuyla, kaygı düzeylerinin de sıkı denetim boyutuyla, ergende kaçınmacı bağlanmayı etkilediği araştırmalar sonucunda bulunmuştur. Ancak kararsız bağlanan çocuklar güvenli bağlanmaya sahip olmadıkları için sürekli olarak annelerinin (ebeveynlerinin) nerede olduklarına odaklandıkları için çevresini keşfedip yeni şeyler öğrenemezler. Ek olarak, babaların çocuk yetiştirmede aşırı düzeyde denetime başvurmalarının, hem bağlanma kaygısını hem de kaçınma davranışlarını arttırdığı sonucuna varılmıştır. Sonuç olarak, güvenli bağlanan çocukların, güvensiz bağlanan çocuklara oranla; benlik değerlendirmeleri, psikolojik belirtileri, problemleri ve akademik başarıları açısından en az sorun yaşayan grubu oluşturduğu bulunmuştur (Aktaran; Göçener, 2010).

Ainsworth, Blehar, Waters ve Wall (1978), Bowlby'nin çalışmalarından öne sürdüğü kuramlardan yola çıkarak 12- 18 aylık çocukların bakım veren kişilerden ayrıldıkları ve daha sonra tekrar birleştiklerinde gösterdikleri davranışları incelemişler ve gözlemler sonucunda güvenli, kaçınan ve kaygılı- kararsız olmak üzere üç bağlanma stili şeklinde ayırım yapılmıştır. Bütün bunlara göre güvenli bağlananlar bakım veren kişiden ayrıldıkları zaman yaşadıkları huzursuzluğa rağmen çevreyi keşfetmeye devam etmişler rahat iletişim kurabilmişlerdir, anneleri yanına geldiğinde olumlu tepkiler göstermişlerdir. Kaygılı/ kayıtsız bağlanma yaşayan çocuklar anneden ayrıldıklarının da yüksek kaygı gerilim yaşayıp çevreyi keşfetme konusunda isteksiz davranmışlardır, anneleri yanına geldiğinde olumsuz davranışları sergilemeye devam etmişlerdir. Kaçınan bağlanan çocuklar ise annelerinden ayrılmaktan etkilenmemiş gibi görünüp anne döndüğünde anneye az ilgi göstermişlerdir.

Brown ve Wright'a (2001) göre, Bağlanma figürünün bebekten gelen duyuşal sinyallere karşı hassasiyeti, bebeğin duyuşal yaşantısını nasıl kodlayacağını ve

nelere odaklanacağını etkilemektedir. Eğer bebek korku ve kaygı gibi olumsuz duygularına hassasiyetini ve bağlandığı kişinin sakin cevap verdiğini hissederse, kaygı korku gibi olumsuz duygularla başa çıkma stratejileri daha çok rahatlama ve destekleme işlevi taşıyacaktır bu da bebeğin güvenli bağlanmasını güçlendirir. Ters durumda ise bebek olumsuz duygular ile olumsuz sonuçları ađ kurmayı güvensiz bağlanmaya etki edecek stratejiler geliştirmesine neden olacaktır. Bowlby'nin bağlanma kuramının öneminden bahsedildi, buna ek olarak yetişkinlikte bağlanmanın önemi aktarılacaktır.

1.2. Yetişkinlikte Bağlanma ve Romantik İlişki

Hazan ve Shaver (1987) Bowlby'nin bağlanma sınıflandırmalarını yetişkin bireylere uygulayan ilk kişilerdir. Bowlby'e (1973) göre Bağlanma Kuramının temel varsayımlarından bir diğer kişinin annesi veya bakım veren kişiyle kurduğu bağlanma ilişkisinin bireyin yetişkinlik döneminde kurduğu ilişkileri etkilemesidir. Kurama göre, ilk bakım veren kişiyi sıcak, güvenilir, cesaret verici olarak algılayan bebekler yetişkin olduklarında olumlu ve güvene dayalı ilişkiyi daha kolay kurabilirler. Diğer yandan bakım veren kişileri soğuk, ihmalkr ve güvensiz algılayanlar bireyin, yetişkin olduklarında güvensiz ilişki stiline doğru ilerlerler (Barthelomew ve Horowitz, 1991). Yazarlar, erken dönemde oluşturulan güçlü bağlanma stillerinin zihinsel iyiliğin, yetişkinlik döneminde kurulan romantik ilişkilerde, eř ve benliğe ilişkin değerlendirmede belirleyici etkin olduğunu ortaya koymuştur.

Shaver, Hazan ve Bradshaw (1988), yetişkin bağlanmasının bebek dönemi bağlanmasından farklılıklar gösterdiğini belirtmişlerdir. Bir ocuğun ilk dönemlerinde asıl bağlandığı kişi genelde anne ya da baba iken, bir yetişkinin bağlandığı kişi akranları, genellikle cinsellik yaşayabileceği eř olduğunu ortaya koymuşlardır. Böylece, en alışılmış yetişkin bağlanma ilişkileri davranışsal olarak bağlanma, bakım ve cinsel birleşme şeklinde devam etmesidir (Hazan ve Shaver, 1994).

Bağlanma kuramı açısından bakıldığında, herhangi bir yaşta iki birey arasında bir yakın ilişkinin şekillenmesi, fiziksel yakınlık bağlamı içinde gözlenir. Diğer bir deyişle, bir bağlanma ilişkisinin şekillenmesi için yakınlıklarının sağlam olması için bir gücün olması gerekir. Bebeklikte, yakınlık bağlanma ve bebeğin güvenlik gereksinimi karşılanması ve düzenlenip kontrol edilmesidir. Yetişkin romantik ilişkilerinde ise, cinsel ilişki yaşamının ya da cinsel çekim ile bağlanmanın sonucunda, yakınlığın daha güçlü olacağını öne sürmüşlerdir (Hazan ve Shaver, 1987).

Aynı zamanda, Hazan ve Shaver (1987) bağlanmayı romantik ilişki kapsamında ele alıp, romantik ilişki yaşayan yetişkinlerde bağlanma ve yakın ilişkilerin birçok yönünün açıklanabileceğini belirtmişlerdir. Ayrıca Hazan ve Shaver, (1987), Ainsworth ve arkadaşlarının (1978) ortaya koyduğu 3 tür bağlanma stilinden yola çıkarak yetişkin bağlanma biçimlerinin romantik ilişkiler üzerinde etkili olduğunu öne sürmüşlerdir.

Scher ve Mayseless'e (1994) göre, bağlanma biçimleri ile romantik ilişki arasında şöyle bağlantılar kurmuştur. Güvenli bağlanma stiline sahip kişiler, romantik ilişki yaşadıkları partnerlerine yaklaşabilmekte, uzun süreli ilişkiler kurup partnerlerine güvenmektedirler. Kaçınan bağlanma stiline sahip bireyler, partnerlerine yaklaşmaktan rahatsız olurlar, partnerlerine güven problemleri yaşarlar. Kaygılı, kararsız bağlanan kişilerin ise yakın ilişki kurmakta başarısız olduğu görülmektedir. Bu kişiler takıntılı bir şekilde sık sık partnerlerinin onları sevmediğinden, değer vermediğinden ve onunla birlikte olmak, kalmak istemediğinden endişelenirler (Akt; Işınsoy, 2007).

Daha sonraları Bartholomew ve Horowitz, (1991) ise, Hazan ve Shaver'in (1987) Üçlü modelini, tekrar ele almış, yetişkin bağlanma stillerini dört bağlanma stili (Dörtlü Bağlanma Modeli) altında ele almışlardır. Başkalarına ilişkin olumlu ya da olumsuz görüş içinde olmayı yine aynı şekilde benliğe ilişkin olumlu ya da olumsuz görüş içinde olmayı, dört farklı bağlanma modeliyle açıklamıştır. Bu dört bağlanma modelini, güvenli bağlanma, saplantılı bağlanma, korkulu bağlanma ve

kayıtsız bağlanmadır. Kendinin ve başkalarının bu dört zihinsel modeli, bağlanma sistemlerini şu şekilde meydana getirir.

Bartholomew ve Horowitz'in (1991), kişinin benliğiyle ve başkalarıyla ilgili olumlu ya da olumsuz temsilleri ele alınarak, dörtlü bağlanma modeli tablo halinde gösterecektir.

Benlik Modeli			
		Olumlu	Olumsuz
Başkaları Modeli	Olumlu	Güvenli Yakın ilişkiler kurma konusunda rahat ve özerk	Saplantılı İlişkilere takıntılı
	Olumsuz	Kayıtsız Yakınlığa karşı kayıtsız ve karşıt-bağımlı	Korkulu Yakınlıktan korkan ve sosyal açıdan kaçınan

Sekil 1. Bartholomew ve Horowitz (1991) Dörtlü Bağlanma Modeli

- **Güvenli Bağlanma:** Bu bağlanma stili Hazan ve Shaver'ın güvenli bağlanmasına karşılık gelmektedir. Güvenli bağlanmaya sahip bireyler, başkaları ile duygusal olarak zorlanmadan yakınlaşıp ilişki kurup, başkalarına bağlı olmaktan, yalnız kalmaktan rahatsızlık duymaz, aynı zamanda başkalarının onu reddetmesinden dolayı üzüntüye kapılmaz. Kendilerini sevmeye değer görürler. Bu bireylerin olumlu yönde beklentileri vardır. Bunlar başkalarına ilişkin güvenilebilir ve ulaşılabilir şeklinde sıralanabilir. Başkalarına kolayca bağlanabilirler aynı zamanda özerkliklerini de en iyi şekilde koruyabilirler (Bartholomew ve Horowitz 1991).
- **Kayıtsız Bağlanma:** Bu stildeki kişiler kendilerini olumlu görüp ve karşısındaki kişilere karşı olumsuz modellerin birleşimi olarak

tanımlanmaktadır. Bu kişiler, romantik ilişkilerin olmasından, yaşanmasında rahatsızlık duyarlar. Yaşamı boyunca kendini bağımsız hissetmesi, özgürlüğünün kısıtlanmaması ve kendine yetmesi önemlidir. Başkalarına bağımlı olmaktan ve başkalarının ona bağımlı olmasından hoşlanmaz. Bu bireyler, kendilerini değerli görürler. Başkalarına karşı ise olumsuz tutum içinde olurlar, kayıtsız bağlanma stiline sahip olan bireyler yakın ilişkilere karşı kayıtsız olup, yakın ilişkilerin çok gerekli olduğunu önemsemezler ve düşünmezler (Bartholomew ve Horowitz 1991).

- **Saplantı Bağlanma:** Bu model Hazan ve Shaver'ın (1987) kararsız-kaygılı bağlanmaya karşılık gelmektedir. Kendilerini olumsuz değerlendirip, başkalarını ise olumlu olarak değerlendiren bir stildir. Saplantılı bağlanma stiline sahip bireyler, kendilerini sevmeye değer görmezler. Başkalarıyla duygusal açıdan bir bütün olmak isterler ancak diğerlerinin bu konuda isteksiz olduğunu düşünürler. Bu kişiler yakın bir ilişkisi olmadığı zaman üzüntü duyar. Başkalarının onun verdiği kadar ona değer vermediğini düşünür. Bu kişiler yaşayacağı ilişkilerinde takıntılıdırlar (Bartholomew ve Horowitz 1991).
- **Korkulu Bağlanma:** Kişi kendisini olumsuz görür ve karşısındaki kişilere karşı olumsuz bakış açısı birleşiminin modelidir. Korkulu bağlanma stiline sahip bireyler, yakın ilişki kurmak istemesine rağmen diğerleri ile yakınlaşmaktan rahatsızlık duyar. Başkalarına güvenmez ve bağımlı olmada problemler yaşar. Başkalarının onu incitmesinden korku duyar. Kendilerinin değersiz olduğuna, başkalarının güvenilmez olduğuna dair düşünceleri, inançları vardır. Başkaları ile yakın ilişki kurmaktan kaçınarak, kişilerin kendilerini reddedilme olasılığından korumaktadırlar (Bartholomew ve Horowitz 1991).

Bu modellerle öngörülen kategoriler Hazan ve Shaver'ın (1987) öngördüğü kategorilerden farklı olduğu görülmektedir. Güvenli bağlanma stili aynı şekilde ele alınmıştır. Saplantılı bağlanma stili Hazan ve Shaver'ın kaygılı, kararsız

kategorisiyle ilişki göstermektedir. Dörtlü bağlanma modelinde ki korkulu bağlanma kategorisi ile kayıtsız bağlanma kategorisi ise Hazan ve Shaver'in tanımlamasındaki kaçınan ilişki stili altında değerlendirilmiştir. Yetişkin bağlanma stillerini farklı biçimlerdeki amaç, kişilerin geçmişteki bağlanma yaşantılarıyla bugünkü bağlanma stilleri arasında ki ilişkiyi araştırmak ve bağlanma stilleri ile çeşitli değişkenlerin ilişkisini incelemektir (Saymaz, 2003). Yetişkinlikte bağlanma stillerini incelemeye yönelik yöntem ve kavramların geliştirilmeye başlanmasıyla birlikte yetişkin bağlanmasıyla ilgili araştırmalar büyük hız kazanmıştır.

Hazan ve Shaver'in (1987), yaptığı inceleme, yakın ilişkilerin bağlanma süreci olarak kavramsallaştırılmasından sonra ki çalışmalar, yakın ilişkilerin doğasını anlamada sıklıkla başvurulan bir kuram olmuştur. Yapılan çalışmalarda; ilişki doyumu, kıskançlık, çatışma yönetim biçimleri, yatırım modeli, stres, benlik saygısı, ilişkiye bağlanım, yüklemeler bağışlama gibi birtakım değişkenlerle ele alınmıştır.

Yapılan çalışmada, bağlanmanın kuramının önemli olmasıyla birlikte, bu ilişkide temel psikolojik ihtiyaçların önemli olabileceği ve bu ilişkiye aracılık edileceği düşünülmektedir. Bu nedenle temel psikolojik ihtiyaçlar aktarılacaktır.

BÖLÜM II

TEMEL PSİKOLOJİK İHTİYAÇLAR DOYUMU

2.1. Temel Psikolojik İhtiyaçlar

İnsanların yaşamımızı sürdürdüğümüz bu çağda her şey hızla değişmekte ve gelişmektedir. Hızla değişen zamana, ortama karşı doğru seçimler yapıp, aynı zamanda yapılmış olunan seçimlerin sorumluluğunu üstlenerek, en yeni, en doğru seçimlere zemin hazırlanabilmelidir (Özer, 2009).

Kendini belirleme kuramı, herhangi bir durumu, olayı başlatmada, kişinin kendi açısından doğru seçim yaparak kendi davranışlarını belirlemesi olarak tanımlanabilmektedir (Deci, Connel ve Ryan, 1989). Ayrıca kişinin kendi davranışlarını seçme, başlatma kararı yine kişinin üzerindeki baskıyla ilişkili olabilmektedir. Şöyle ki, kişi kendisi üzerinde daha az baskı hissetmesi durumunda kendini belirleme derecesinde artış gösterebilmektedir (Cihangir-Çankayya, 2005).

Kendini belirleme kuramı literatürüne bakıldığında, insanların çoğunlukla karşılıklı olmayan ilişkiler Örneğin; doktor-hasta, aile-çocuk, öğretmen-öğrenci, koç-atlet, müdür-çalışan üzerine yoğunlaşmışlardır. Tamamen arkadaşlık ve romantik ilişkilerdeki partnerler arasındaki dinamikler üzerine çok az araştırma yapılmıştır (Guardia ve Patrick, 2008).

Kişinin bedensel ve ruhsal büyüyüp, gelişmesi açısından sosyal çevrenin yoğun bir şekilde etkisi olabilmektedir. Aynı zamanda psikolojik gelişimin olumlu yönünün irdelenmesi bakımından, kişilik kuramı özellikleri de taşıyabilmektedir. Böylece kişinin gelişmesi ve büyümesi üzerinde kendini belirleme kuramı önemli olabilmektedir (Guardia ve Patrick, 2008, Deci ve Ryan, 2000). Kendini belirleme kuramına göre, çevrenin müdahalesinin olduğu her ortamın kişinin özgür karar verip, sonuca varmasını etkileyebilmektedir (Deci ve Ryan, 1985).

Kişi, gelişimi boyunca çok farklı sosyal çevrelerde bulunabilmektedir. Kendini belirleme kuramına göre, kişinin kendisini özerk, yeterli, ilişkili hissetmesi

öznel iyi oluşunu büyük ölçüde arttırabilmektedir (Deci ve Ryan, 2000). Psikolojik ihtiyaçları doyurulan kişilerin, doyurulmayan kişilere göre gelişimleri daha sağlıklı olabilmektedir (Cihangir-Çankayya, 2005). Böylece temel psikolojik ihtiyaçlar kişinin amaçlarını belirleme, devam ettirme ve başarılı sonuçlar elde etme açısından önemlidir. Bu yüzden temel psikolojik ihtiyaçların doyurulması kişinin öznel iyi oluşunu etkileyebilmektedir (Ryan ve Deci, 2000).

Psikolojide öznel iyi oluş, insanların yaşamına anlam katabilecek her şeyin değerini bilmesi şeklinde ifade edilebilir. Kişinin rahat bir yaşam sürmesi için doğru seçimler yapıp başka insanları sevip, saygı duyması aynı zamanda çevresinden kendisiyle ilgili geri bildirim alıp iyi ve rahat yaşam sürmesi şeklinde tanımlanabilmektedir. (Diener, Suh ve Oishi, 1997).

Kişinin yaşamdan aldığı doyumla öznel iyi oluşuda doğru orantılı gidebilmektedir (Tuzgöl-Dost, 2004). İnsanlar, olumlu duygu ve düşünceleri daha fazla hissedip, olumsuz duygu ve düşüncelerini daha az hissettiklerinde, kendi ilgi alanlarına uyabilecek etkinliklerde buldukları zaman yaşamlarından daha memnun olup, öznel iyi oluşları da o oranda artabilmektedir. (Diener, 2000).

Kısaca, insanların yaşama bakış açıları, yaşamı bakış açıları ne kadar olumlu duygu, düşüncelerle dolu ise öznel iyi oluşları da bir o kadar yüksek olacaktır (Cihangir-Çankaya, 2005). Ayrıca, insanların psikolojik gelişimleri ve öznel iyi oluşlarını kendini belirleme kuramına göre evrensel olabilecek özerklik, yeterlik, ilişkisellik olarak adlandırılan temel psikolojik ihtiyaçlar etkileyebilmektedir. Bu temel ihtiyaçlar gerek sosyal çevreden gerek toplum tarafından yeterli destek sağlanarak doyurulursa gelişimde o ölçüde kendini gösterecektir (Deci ve Ryan 2000).

Temel psikolojik ihtiyaçların ne olduğuna ilişkin açıklamalardan önce genel olarak ihtiyaç kavramından bahsedilecektir. İhtiyaç, canlı varlıkların çevre şartlarına uyum sağlayıp, hayatta kalabilmeleri için beden ısıları, oksijen, su ve kandaki şeker oranı gibi hayati değerlerin belli sınırdan tutulması gerekmektedir (Baymur, 1994).

Kişinin ihtiyaçları, hem fiziki hem psikolojik durumu açısından önemlilik göstermektedir. Fiziksel ve psikolojik açıdan olabilecek eksiklikler kişinin içsel veya dışsal süreçleri etkileyebilir. Bu eksik kalan ihtiyaçların doyurulmaması, kişinin yaşam kalitesini ve keyif alma düzeyini olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Ancak ihtiyaç kavramı kişinin fiziksel ya da psikolojik eksikliği olarak ifade edilse de, kendini belirleme kuramı çerçevesinde ihtiyaç kavramı, temel psikolojik ihtiyaçların vurgulayarak bu ihtiyaçların doyumuna odaklanmaktadır (Cihangir-Çankayya, 2005).

Kendini belirleme kuramına göre, temel psikolojik ihtiyaçlar kişinin psikolojik, sosyal destek açısından değişmesi ve gelişmesi, aynı zamanda bireysel iyi oluşunu da önemli derecede etkilediği görülebilmektedir (Ryan ve Brown, 2003). Kişinin ihtiyaç doyumundaki değişiklikleri, çeşitlilikleri, hayata uyum sağlamasında önemli bir kaynak olabilmektedir. Temel ihtiyaçların doyumunu sırasında, bireysel iyi oluş içerisinde değişkenlikler olabilmektedir (Reis ve arkadaşları, 2000). Psikolojik ihtiyaçlar kişinin sosyal ortamından ve ilişkilerinden bağımsız olarak düşünülmemektedir. Doyurulmayan psikolojik ihtiyaçlar, kişide psikolojik rahatsızlıkların ortaya çıkmasına sebep olabilmektedir (Ryan ve Deci, 2000). Bu yüzden, psikolojik ihtiyaçlar ve kendini belirleme kuramı ile iç içedir. Tüm bu belirlemeler kişiye özel olup, herkes için ihtiyaçlarını doyurması ile ihtiyaçlarının doyurulduğuna ilişkin algılama şekli değişebilmektedir (Sheldon, Eliot, Kim ve Kasser, 2001). Bu değişimle beraber, bireysel farklılıklar ve kişilerin ihtiyaç doyumun tarzı, buldukları kültürel ortamları şekillendirebilmektedir. Kişinin ihtiyaçlarının doyurulması kültürler açısından farklılıklar gösterebilmektedir. Kültürlerin değerleri, bakış açıları farklılık gösterdiği için özerkliği, yeterliliği ve diğer kişilerle olan ilişkileri ihtiyaçların doyurulma biçimini de değiştirebilmektedir. Bu yüzden farklı kültürlerdeki kişilerin psikolojik ihtiyaçlarındaki sıralaması da farklılık gösterebilmektedir (Deci ve Ryan 2000). Bu kültürel farklılıkları genele yaymak amacıyla, kendini belirleme kuramı çerçevesinde ele alınan üç temel psikolojik ihtiyaç olan özerklik, yeterlilik ve ilişkisellik olarak sıralanmıştır (Akt Özer, 2009).

2.1.1. Özerklik

Özerklik, kendini belirleme kuramı çerçevesinde kendi davranışlarını belirleyip, düzenlemesi ve kendi kendine karar verip, yönetmesi anlamına gelebilmektedir (Deci ve Ryan, 1987). Guardia ve Patrick, 2008'e göre özerklik, kişinin kendine kural olarak gördüğü davranışlarını, kendi iradesiyle karar verip başlatıp, istediği davranışları seçip yapması olarak ifade edilmektedir. Tüm bu seçimler bireyin kişilik yapısından kaynaklanabilecek tecrübelerdir (Deci ve Ryan, 1985). Yaşanan tecrübeler sonucunda, özerklik içinde duyguları, davranışları ve değerleri barındıran bir yapıya sahiptir. Duygusal özerklik, kişinin yakınlarıyla olan bire bir ilişkilerinde ve kendi fikirleriyle, ayakları üzerinde ne derece durabildiğine odaklanırken, davranışsal özerklik, kişinin birçok şeye karar verme anı, süreci ve yeni seçimlerine odaklanabilmektedir. Değerler bağlamında özerklik ise, yaşadığı çevrenin değerlerini herhangi bir zorlama, değiştirme olmadan kendi değerleriyle ilişkilendirmesidir. Kısaca özerklik, kişinin kendi yaşamında başına buyruk hareket etmeden söz sahibi olması ve bu hakkını değerler çerçevesinde kullanması şeklinde ifade edilebilmektedir (Ryan ve Lynch, 1989).

2.1.2. Yeterlik

Yeterlik, kendini belirleme kuramı çerçevesinde kişinin kendini geliştirip başarılı olabilmesi için yaptığı işten haz duyması önemli bir adımdır (Deci ve Ryan, 1985). Başka bir ifadeyle yeterlik, kişinin yeteneğinin olduğu etkinliklerde kendisini geliştirip, etkinlikleri uzmanlıkla yerine getirebilmesidir (Guardia ve Patrick, 2008).

Ayrıca yeterlik, kişinin belli plan program çerçevesinde bilgi, beceri ve donanımına sahip olması olarak ifade edilirken, bu becerisini belirlemiş olduğu hedeflerini göz önünde bulundurarak başarıya ulaşabilmesidir. Yeterlik, kişinin yeterliklerini en üst düzeyde kullanarak olaylar karşısında başa çıkabilmesi olarak ifade edilebilir. Yeterlik, biyolojik ve duygusal ihtiyaç olarak doyumla sonuçlanması kişinin yeteneklerini geliştiren bir durumdur. Çocuklar yeni öğrendiği bir beceriyi tekrar tekrar yapması yeterlik duygusunu geliştirir. Yine çocuğun sıkılıp yeni becerileri deneyip, yeni yeterlik duygusunu tatmasına ortam sağlar (Deci ve Ryan,

1985). Bu yüzden çocukluktan itibaren başarılı olabilmek için yeterlik algısına sahip olmak gerekir (Deci ve Ryan, 2002).

Ayrıca, yeterlik ve özerklik ihtiyaçları birbiriyle bağlantılıdır. Yeterlik, kişinin amaçlarına uygun bir şekilde daha verimli davranması iken, özerklik kişinin davranışlarına ve amaçlarını kendi iradesiyle seçip ona göre davranabilmesidir. Kişinin yaşamı boyunca yaptıklarından zevk alabilmesi için özerklik yönünün desteklenmesi gerekir. O halde özerklik ve yeterlik farklı düşünülmemelidir (Sheldon, Ryan ve Reis, 1996).

2.1.3 İlişkili Olma

Kendini belirleme kuramı çerçevesinde ilişkili olma, kişinin bulunduğu sosyal çevresine ait hissedip, yaşamındaki diğer kişilerle yakınlığı ve bağlılığı göz önünde bulundurabilmesidir (Reis ve arkadaşları, 2000).

İlişkili olma, insanların birbirine yaklaşım, bir takım paylaşımlarda bulunup, desteklemesi, çatışmamak için özenli davranıp, daha kaliteli ve hoş vakit geçirmesi gibi anlamları içermektedir (Deci ve Ryan, 2000).

Guardia ve Patrick, 2008'e göre, ilişkili olma ya da ait olma ihtiyacı kişiler arası bağlamda güçlü ve istikrarlı bir yönüne işaret edebilmektedir. Aynı zamanda ilişkili olma, sosyal çevre ve diğer kişilerle ilişki kurmanın önemini vurgulamaktadır. Birbirleriyle ilişki kuran kişiler psikolojik ihtiyaçlarını karşılıklı doyurabilmekte ve doyum sağlayan kişi öznel iyi oluşu yaşayabilmektedirler.

Bu konuyla ilgisi olduğu düşünülen çeşitli çalışmalar vardır. Bunlara kısaca değinelim. Özer'in (2009) yüksek lisans tez çalışmasında kendini belirleme kuramı çerçevesinde çeşitli değişkenlerin üniversite öğrencilerinin öznel iyi olma haline etkileri incelenmiştir. Bu araştırmanın örneklemini Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesinde eğitim gören 651 üniversite öğrencisi oluşturmuştur. Araştırma için uygulanacak ölçekler (ihtiyaç doyumu ölçeği, güdülenme kaynakları ve sorunları ölçeği, ilişki anketi, öznel iyi olma hali ölçeği) ders esnasında öğretim elemanlarının

uygun gördüğü zamanda yapılmıştır. Bu çalışmanın genel amacı ihtiyaç doyumu, içsel güdülenme ve bağlanma stillerinin üniversite öğrencileri örnekleminde öznel iyi olma hali ile ilişkisini araştırmaktır. Bu genel amacın doğrultusunda şu alt amaçlar incelenmek istenmiştir. Üniversite öğrencilerinin okul ortamındaki ihtiyaç doyumu, öznel iyi olma hallerini etkilemektedir. Üniversite öğrencilerinin okul ortamındaki içsel güdülenmeleri, öznel iyi olma hallerini etkilemektedir. Üniversite öğrencilerinin bağlanma stilleri, öznel iyi olma hallerini etkilemektedir. Bu amaçlar doğrultusunda konuyla ilgili olarak çıkan sonuç; bağlanma stillerinin alt boyutları olan güvenli bağlanma ile öznel iyi olma hali arasında olumlu yönde ve anlamlı ilişki bulunmakta iken kayıtsız bağlanma, korkulu bağlanma ve saplantılı bağlanma ile öznel iyi olma hali arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmaktadır.

Leak ve Cooney (2001), yetişkin bağlanma stilleri, kendini belirleme kuramı ve öznel iyi olma haline ilişkin ilk araştırmayı yapmışlardır. Çalışma grubu olarak üniversite öğrencilerini seçen araştırmacılar, güvenli bağlanmanın ilişkiler içerisinde kendini belirleme ile yüksek düzeyde pozitif ilişkili çıktığını, korkulu ve kaygılı bağlanma stillerinin kendini belirleme ile negatif ilişkili çıktığını bulmuşlardır. Ayrıca ilişkilerdeki kendini belirleme hissi ile güvenli bağlanma psikolojik sağlık ve öznel iyi olma hali arasında yüksek düzeyde pozitif ilişki bulunmuştur.

Çiftlerin ilişkilerine zarar verebilecek olan olumsuz ilişki çıktılarından kıskançlık eğilimi ve ayrıntılı bir şekilde değerlendireceğiz.

BÖLÜM III

KISKANÇLIK

3.1. Kıskançlık Tutumu

Romantik aşk, birçok karışık duyguyu beraberinde getirir. Bu duygular, korku öfke, cinsel arzu, hoşnutluk ve kıskançlıktır (Çelen, 2007). Hafield 'e göre aşkta bu duygulara olumlu değerler yüklenir (Akt; Çelen, 2007). Bu nedenle yakın ilişkilerde kıskançlık, sosyal psikologlar ve klinik psikologlar tarafından uzun yıllardır ele alınan konulardandır. Bunk'a (1981) göre, yakın ilişkilerde kıskançlık, 1980'li yıllarda, klinik psikoloji, sosyal psikoloji, psikiyatri alanları tarafından sık ele alınmaya başlamıştır. Son yıllarda da kıskançlığın bir dizi değişkenlerle olan ilişkisini araştıran araştırmalar yürütülmüştür. Felsefe, edebiyat sosyal psikoloji yazını kıskançlıkla ilgili önemli örnekler sunmaktadır (Akt; Madran, 2008).

Kıskançlık, psikoloji araştırmalarına konu olabilecek bir duygu durumu değişkeni olarak ele alınabilmektedir. Aynı zamanda kıskançlık, çiftlerin psikolojik durumlarını ve ilişkilerini olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Çiftler arasında yaşanan bu olumsuz durumların kaynağı olan kıskançlık daha ileri boyutlara götürülüp bireylerin birbirlerini ağır yaralama ve cinayet işleme gibi olumsuz durumlar ortaya çıkmasına sebep olabilmektedir (Akt; Alpay, 2009, Akt; Demirtaş, 2004).

Bunun için kişiler daha akılcı düşünüp partnerine karşı tepkilerini kontrol edebilmelidir. Çünkü akılcı olmayan düşünme yıkıcı davranışlara sebep olabilmekte ve düşük düzeyde ilişki uyumuna yol açabilmektedir. Öte yandan akılcı ve derinlemesine düşünen kişilerin ilişkilerde daha iyi uyum sağlamasına sebep olabilmektedir. İlişkilerle ilgili bireylerin inançları ve ilişkinin nasıl olması gerektiği düşünceleri, beklentileri yaşanan olayları algılama biçimlerini etkileyebilmektedir (Akt; Sarı, 2008).

Bunun üzerine, kıskançlıkla ilgili literatür araştırmalarına bakıldığında kıskançlığın tek bir tanımının olmadığı görebilmektedir.

Pines'a (1998) göre kıskançlık, kişinin önemsediği bir ilişkisini bozabilecek ya da ilişkinin yitirilmesine neden olacak tehlikenin algılanması sonucunda verilen karışık bir tepkidir. Mathes ve Severa'a (1981) göre ise kıskançlık, bir rakibin varlığı nedeniyle ilişkinin kaybedilmesine yönelik algılanan tehdit sonucu yaşanan olumsuz duygu durumudur. Yani bireyin eşiyle devam eden ilişkisine, üçüncü bir kişinin dahil edilmesi sonucunda hoş olmayan bir tepki vermesi olarak tanımlanabilir (Akt; Madran,2008).

Kıskançlık birçok imgeyi zihinde oluşturur. Aynı zamanda ilişkinin gerçekten bozulması, tehlikenin hissedilmesiyle oluşturulan, öfke, mutsuzluk, korku duygularıyla kendini gösteren sapkın davranışlardır. Aynı zamanda kıskançlık çoğu zaman son derece acı verici bir duyguda olabilmektedir. Kimi çiftlere göre birbirlerine olan sevgilerinden, aşklarından dolayı verilen bir tepki olabilirken, kimilerine göre kaybetme korkusundan veya güvensizliğinin göstergesi olabilmektedir (Demirtaş, 2004)

Buunk ve Bringle'a (1987) göre, var olan ilişkisindeki tepkileri geçmişinde var olan olumsuz ilişkisinden kaynaklanan olumsuz tepkilerdir. Sayar (2006) kıskançlığı, içinde içsel ve dışsal öğelerin bulunduğu karmaşık bir tepki olarak tanımlamaktadır. İçsel öğeler dışarıdan görülmeyen duygular, fiziksel belirtiler, düşüncelerdir. Kıskançlığın içerdiği duygular, acı, öfke, korku, keder, aşağılanma duyguları iken kıskançlığın içerdiği düşünceler, kendini suçlama rakiple kendini karşılaştırma, kendine acıma şeklinde görülür, kıskançlığa ilişkin fiziksel belirtiler ise, el terlemesi, titreme, yüz kızarması, hızlı nabız, nefessiz kalma uyuma glgdr (Akt; Alpay, 2009).

Tüm bu tanımlardan da anlaşılacağı gibi kıskançlık net bir şekilde ifade edilememektedir. Kıskançlık çoğunlukla psikopatolojik bir durum olarak değerlendirilmektedir. Harvey, Sprecher ve Wenzel'e (2004) göre, evrim kuramcıları

kıskançlığı daha farklı açıdan ele almaktadır. Onlara göre kıskançlık kişinin evrimiyle gelen, işlevsel, normal, karmaşık bir olgudur.

Demirtaş, 2004 göre, yakın ilişkilerde kıskançlık bireysel, ilişkisel ve durumsal değişkenler konulu araştırmaya Hacettepe ve Başkent Üniversitesi'nin çeşitli bölümlerinde eğitim gören 236 üniversite öğrencisi ve 218 evli birey olmak üzere toplam 454 kişiden oluşmuştur. Bu araştırmada, yakın ilişkilerde bulunan kişilerin, kıskançlık durumunda verilen fiziksel, duygusal ve bilişsel tepkilerin düzeyi, kıskançlık tetiklendiğinde belirtilen kıskançlık düzeyi, kıskançlığın etkilerine ilişkin görüşlere katılma düzeyi ve kıskançlıkla baş etme yöntemleri ile çeşitli bireysel, ilişkisel ve durumsal değişkenler arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Yapılan analizler sonucunda, beklentiler karşılanmıştır.

3.1.1. Kıskançlık Türleri

Evrin kuramcılarına göre kıskançlık, duygusal ve cinsel kıskançlık olmak üzere ikiye ayrılır. Madran (2008), kıskançlığın en belirleyici değişkeni, durumsal değişkenlerden yola çıkarak kıskançlığı durumsal ve cinsel olmak üzere ikiye ayırmıştır.

Harvey ve arkadaşları'na(2004) göre, cinsel kıskançlık; bireyin eşinin başkasıyla cinsellik yaşadığından şüphelenmesiyle, duygusal kıskançlık, kişinin eşinin başkasına duygusal bağlılığını bilmesi veya şüphelenmesi sonucu ortaya çıkan kıskançlıktır.

3.1.2. Kıskançlığın Tetikleyicileri

Shackelford ve Buss (1977) yaptığı çalışmalarda cinsel kıskançlığın ve duygusal kıskançlığın bazı tetikleyicilerinin olduğunu ortaya koymuştur. Ayrıca kayıtsız iletişim ve diğer bir kişiyle kurulan iletişime dair davranışlar iki kıskançlık türünü de etkileyen davranış türü şeklinde belirtilmiştir.

3.1.2.1. Cinsel kıskançlığın tetikleyicileri

- Çiftin cinsel yaşamının özelliğine aykırı olan bazı fiziksel belirtiler
- Cinsel aldatmayı açığa vurma
- Cinsel yaşamın alışılmış sıklığının biçim değiştirmiş olması
- Cinsel anlamda artan istek ve duyguların abartılı bir şekilde açığa vurulması
- Cinsel anlamda isteksizlik ve sıkılıp bunalma

3.1.2.2. Duygusal kıskançlığın tetikleyicileri

- İlişkisel doyumsuzluk ve aşkın yitimi
- Duygusal ihmal
- Beraber zaman geçirmede isteksizlik
- Pasif reddetme ve düşüncesiz davranışlar sergileme
- Öfkeli eleştiriye dayalı sorgulayıcı iletişime girme
- Belirli bir birey hakkında konuşmaktan kaçınma
- Suçlu ve kaygılı bir iletişim tarzı benimse

3.1.3. Kıskançlığın İfadesi

Guerrero ve arkadaşları (1995) kıskançlığı ifade eden 11 tane iletişimsel tepkinin varlığından bahsetmişlerdir. Bunlardan ilk altısı iletişim kurma ya da kuramama yetisinden kaynaklanmaktadır (Akt; Alpay, 2009). Bunlar;

- Olumsuz duyuların ifadesi; sözel olmayan dışavurumları içermektedir. Bu dışavurumlar engellenme öfke ya da üzüntü olabilir.
- Tamamlayıcı bütünleştirici iletişim; problem çözme çabaları duygu ve endişelerini içermektedir.
- Dağıtıcı iletişim; bütünleştirici iletişimin tersi olup partnere bağırma, kötü davranmayı içermektedir.
- Kaçınma ve reddetmeyi kapsayan davranışlar; iletişimi kesmek kıskanmadığını belirtmek gibi tepkileri içermektedir.

- Aktif uzaklaşma; bakışlarıyla, görmezden gelme çabalarıyla dolaylı yoldan saldırganlığı ifade eden davranışları ifade etmektedir.
- Saldırgan iletişim tehdit; partneri tehdit etme, saldırgan davranışlar göstermeyi içermektedir.

Diğer beşi ise kıskanılan partnere yönelik olup kıskanılan üçüncü kişiye karşı iletişim kurulmasına gerek yoktur. Bunlar;

- Gizlice izleme davranışı; ajan gibi partnerin davranışını izleme davranışıdır.
- Ödünleyici onarım stratejileri; çiçek yollama daha çekici olma gibi ilişkiyi onarma çabalarını içermektedir.
- Değişilmeme girişimleri; partnerin duygularını manipüle etmeyi içermektedir.
- Rakiple iletişim; rakip görülen kişiyi partnerinden uzak durması için uyarma gibi davranışları içermektedir.
- Saldırgan davranış; kapıyı çarpmak ya da eşyaları partnere fırlatmak gibi birtakım saldırganlık davranışının gösterilmesidir

BÖLÜM IV

GEREÇ VE YÖNTEM

4.1. Araştırmanın Amacı

Literatür incelendiğinde, romantik ilişkisi olan üniversite öğrencilerinde, yakın ilişkisi olan bireylerin Bağlanma Kuramı çerçevesinde öne sürülen bağlanma stilleri, temel psikolojik ihtiyaçlarının karşılama düzeyleri (alt boyutları olarak özerklik, yeterlilik, ilişki olma) ile partnerler arasında incitici davranışlarına yönelik gösterdikleri kıskançlık değişkenleri arasındaki ilişkileri incelemektir. Bu araştırmada değişkenler, Bağlanma stilleri, kıskançlık ve temel psikolojik ihtiyaçlar (özerklik, yeterlik, ilişkili olma) şeklinde belirlenmiştir.

4.2. Problem

Bu çalışma doğrultusunda problem maddesi olarak, romantik ilişki yaşayan üniversite öğrencilerinde bağlanma stilleri ve psikolojik ihtiyaçlar doyumunun kıskançlıkla ilişkisi var mıdır?

4.3. Alt Problemler

Bu çalışma kapsamında altı tane alt problem belirlenmiştir.

1. Romantik ilişki yaşayan üniversite öğrencilerinde cinsiyet açısından kıskançlık üzerinde anlamlı bir fark var mıdır?
2. Romantik ilişki yaşayan üniversite öğrencilerinde cinsiyet açısından bağlanma stillerinde anlamlı bir fark var mıdır?
3. Romantik ilişki yaşayan üniversite öğrencilerinde cinsiyet açısından temel psikolojik ihtiyaçlar doyumunda anlamlı bir fark var mıdır?
4. Romantik ilişki yaşayan üniversite öğrencilerinde temel psikolojik ihtiyaçlar doyumu ile kıskançlık arasında ilişki var mıdır?
5. Romantik ilişki yaşayan üniversite öğrencilerinde temel psikolojik ihtiyaçlar doyumu ile bağlanma stilleri arasında ilişki var mıdır?

6. Romantik ilişki yaşayan üniversite öğrencilerinde bağlanma stilleri ile kıskançlık arasında ilişki var mıdır?

4.4. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni romantik ilişkisi olan üniversite öğrencilerini oluşturmaktadır. Araştırmada romantik ilişkisi olan üniversite öğrencilerinin bağlanma stilleri, temel psikolojik ihtiyaçların, kıskançlık durumunun gençlerin hayatında önemli yere sahip olduğu düşünülmektedir. Üniversiteler, bu bakımdan araştırmanın hedefine uygun bir kesim temsil etmektedir. Ayrıca, araştırmacının bu alanda tanıdıklarının bulunması katılımcılara ulaşmada kolaylık sağlayacak bir etken olarak düşünülmektedir.

Örneklem grubunu, İstanbul ilinde, Ayazağa ilçesinde Beykent Üniversitesinde okuyan öğrenciler oluşturmaktadır. Beykent Üniversitesinde okuyan öğrencilerine anketler elden dağıtılmıştır. Toplam dağıtılan anket sayısı 470'dir. Dağıtılan anketlerden 420'si geri dönmüş olup; çok fazla sorunun boş bırakıldığı ve güvenilirliği düşük olan değerlendirilen (örneğin; sürekli aynı puan tekrar eder şekilde doldurulmuş) anketler araştırma kapsamına dahil edilmemiştir. Bu eleme sonucunda romantik ilişkisi olan 300 öğrencinin anketi analizde kullanılmıştır. Katılımcıların 156 kadın, 144 erkektir. Katılımcıların yaşları 17 ile 30 arasında değişmektedir.

İçleme kriterleri olarak; romantik ilişkisi içerisinde bulunmak, Beykent Üniversitesinde okuyor olmak ve gönüllü olmak olarak belirlenmiştir.

Dışlama kriterleri olarak; ölçekleri dolduran kişinin engel, ağır zihinsel, fiziksel bir hastalığının bulunmaması ve Beykent Üniversitesinde okumuyor olarak belirlenmiştir.

4.5. Verilerin İstatistiksel Analizi

Araştırmada elde edilen veriler SPSS (Statistical Package for Social Sciences) for Windows 21.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Verileri değerlendirilirken tanımlayıcı istatistiksel metotları (sayı, yüzde, ortalama, standart sapma) kullanılmıştır. Güvenli bağlanma, korkulu bağlanma, saplantılı bağlanma, kayıtsız bağlanma, özerklik, yeterlilik, ilişkili olma, psikolojik ihtiyaçlar doyumu ile kıskançlık ölçeklerinden elde edilen puanların normal dağılım gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek örneklem Kolmogorov-Smirnov testi sonucunda ölçeklerin dağılımının normal dağılmadığı saptanmıştır (sırasıyla, $z=.142$, $p=0,001$; $z=.246$ $p=0,001$; $z=.301$, $p=0,001$; $z=.301$, $p=0,001$; $z=.125$, $p=0,001$; $z=.118$ $p=0,001$; $z=.111$, $p=0,051$; $z=.051$ $p=0,022$ ve $r=.113$, $p=.001$). Ölçekler normal dağılım göstermediği için istatistik değerlendirmelerde nonparametrik testler kullanılmıştır. Bunun için niceliksel verilerin karşılaştırılmasında iki grup arasındaki farkı Mann Whitney U testi, ikiden fazla grup durumunda parametrelerin gruplar arası karşılaştırmalarında Kruskal Wallis H testi kullanılmıştır.

4.6. Hipotez

Bu araştırmanın, hipotez çalışması olarak, romantik ilişki yaşayan üniversite öğrencilerinde bağlanma stilleri ve psikolojik ihtiyaçlar doyumu kıskançlıkla ilişkilidir.

4.7. Kapsam ve Sınırlılıklar

Bu araştırmanın kapsam ve sınırlılıkları aşağıdaki şekildedir:

- 1) İstanbul İlinde, Ayazağa ilçesinde bulunan Beykent Üniversitesinde rastlantısal olarak seçilen 300 öğrenci ile sınırlıdır.
- 2) Uygulama 2016 yılında Ocak- Nisan ayları içerisinde gerçekleştirilmiştir.
- 3) Araştırma verileri 'Kişisel Bilgi Formu', 'İlişki Ölçekleri Anketi', 'Temel Psikolojik İhtiyaçlar Ölçeği', 'Çok Boyutlu Kıskançlık Ölçeği' ile sınırlıdır.

4.8. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplamak amacıyla, Kişisel Bilgi Formu, İlişki Ölçekleri Anketi, Temel Psikolojik İhtiyaçlar Ölçeği, Çok boyutlu Kıskançlık Ölçeği, kullanılmıştır.

4.8.1. Kişisel Bilgi Formu

Bu formda katılımcıların, cinsiyetleri, yaşları, hangi üniversitede devam ettikleri, kaçınıcı sınıfta oldukları, bölümleri, bir romantik ilişki içerisinde olup olmadıkları, varsa romantik ilişkilerinin ne kadar zamandır devam ettiği, yaşadıkları ilişkinin ne türde olduğu sorular sorulmuştur.

4.8.2. Çok Boyutlu Kıskançlık Ölçeği

Çok boyutlu Kıskançlık Ölçeği, kıskançlık değişkenini, bilişsel, davranışsal ve duygusal açıdan çok boyutlu değerlendirmek amacıyla, Pfeiffer ve Wong (1987) tarafından geliştirilmiştir. Yapılan çalışmada güvenilirlik katsayılarının .80 ile .90 arasında değiştiği gözlenmiştir. Türkiye de yapılan çalışmada ise Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısının ise .81 ile .84 arasında değiştiği gözlenmiştir. Ölçek, Karakurt (2001) tarafından Türkçeye çevrilmiştir. 7 basamaklı likert tipi bir ölçektir (1 = beni tanımlamıyor, 7 = beni tanımlıyor). Ölçekte ters puanlanan madde yoktur. Orijinal ölçek için yapılan faktör analizi çalışması sonucunda üç faktör belirlenmiştir. Faktörler bilişsel kıskançlık, davranışsal kıskançlık ve duygusal kıskançlık olarak isimlendirilmiştir.

4.8.3. Temel Psikolojik İhtiyaçlar Doyumu Ölçeği

Öz-belirleme kuramının Deci ve Ryan, (1985) temel kavramlarından olan psikolojik ihtiyaçların ölçümünde kullanılan, orijinali ABD’de aynı araştırmacılar tarafından geliştirilen (1991), Cihangir-Çankaya ve Bacanlı (2003) tarafından uyarlama çalışması yapılan İhtiyaç Doyumu Ölçeği kullanılmıştır.

Ölçekte bireyin üç temel psikolojik ihtiyacını ölçen 21 madde bulunmaktadır. Özerklik (autonomy), yeterlik (competence) ve ilişkili olma (relatedness) olmak üzere üç alt boyuttan oluşmaktadır. Özerklik alt ölçeğinde yedi, yeterlik alt ölçeğinde

altı, ilişkili olma alt ölçeğinde ise sekiz madde bulunmaktadır. Her alt ölçekteki maddelerin puanlarının toplanması ile alt ölçek puanları, bütün ölçeğin puanlarının toplanması ile de toplam puan elde edilmektedir. Denekler yanıtlarını “hiç doğru değil” ve “çok doğru” aralığını kapsayan yedi dereceli bir ölçek üzerinde vermektedir.

4.8.4. İlişki Ölçekleri Anketi

Güvenli, kayıtsız, korkulu ve saplantılı olmak üzere dört yetişkin bağlanma stilini ölçme amacıyla Griffin ve Bartholomew (1994) tarafından geliştirilmiştir (Akt; Büyükşahin, 2004). Ölçek Sümer ve Güngör (1999) tarafından Türk kültürüne uyarlanmıştır. İlişki Ölçeği Anketi 17 maddeden oluşmaktadır ve dört bağlanma stilini farklı sayıda maddelerle ölçmektedir. Ters yüklü maddeler 5,7,17’dir. Bağlanma boyutlarını hesaplarken 5. Maddenin hem orijinal, hem de ters yüklü hali kullanılır. 3.7.8.10.ve 17. Maddelerin ortalamaları güvenli bağlanma skoru; 1.4.9 ve 14 maddelerin ortalamaları korkulu bağlanma skorunu; 5 (ters yüklü) 6.11 ve 15 maddelerin ortalamaları saplantılı bağlanma skorunu ve 2,12,13,ve 16 maddelerin ortalamaları da kayıtsız bağlanma skorunu verir. Katılımcılar, her bir maddenin kendilerini ve yakın ilişkilerdeki genel tutumlarını ne derece tanımladığını yedi basamaklı ölçekler kullanarak değerlendirir (1 = beni hiç tanımlamıyor; 7 = tamamıyla beni tanımlıyor). Güvenli bağlanma stilleri beşer maddeyle ölçülürken, saplantılı ve korkulu bağlanma stilleri dörder madde ile ölçülmektedir. Bir madde ters kodlanarak iki alt boyutta kullanılmaktadır. Dört bağlanma stilini yansıtan sürekli puanlar, bu stilleri ölçmeyi hedefleyen maddelerin toplanmasından ve elde edilen toplamın her bir alt ölçekteki madde sayısına bölünmesinden elde edilmektedir. Böylece alt ölçeklerden alınabilecek puanlar 1 ile 7 arasında değişmektedir. Bu yolla elde edilen sürekli puanlar temelinde, katılımcıları bağlanma grupları içinde sınıflandırmakta ve benlik ve başkaları modelleri için sürekli puanlar hesaplanmaktadır.

İÖA’nın kullanıldığı araştırmalar alt ölçeklerinin güvenilirliklerinin görece olarak düşük düzeyde olduğunu göstermiştir. Ancak alt ölçeklerin güvenilirliklerinin yeterli düzeyde olduğu gösterilmiştir (Sümer ve Güngör, 1999).

İÖA 'nın alt ölçeklerine ait iç tutarlılık sayıları (alfa) .27 ile .61 arasında değişmektedir. Ayrıca İÖA'nın tekrar test güvenilirliği dört afta sonra tekrar uygulanması sonucu .54 ile .78 arasında değiştiği bulunmuştur (Sümer ve Güngör 1999).

BÖLÜM V

BULGULAR

Bu bölümde İstanbul ilinde Ayazağa ilçesinde Beykent Üniversitesinde okuyan 17-30 yaş arasında olan romantik ilişki yaşayan üniversite öğrencilerinin kıskançlık ölçeği, psikolojik ihtiyaçlar doyumu ve bağlanma stilleri envanterlerinin alt ölçeklerinden elde edilen bilgiler ile araştırmacı tarafından hazırlanan genel bilgi formundan elde edilen bulgular yer almaktadır. Araştırmaya katılan romantik ilişki yaşayan üniversite öğrencilerin demografik değişkenlere göre dağılımları Tablo 5.1’de verilmiştir.

5.1. Betimleyici İstatistiksel Verilere İlişkin Sonuçlar

Tablo5.1.1. Araştırmaya Katılan Romantik İlişki Yaşayan Üniversite Öğrencilerin Çeşitli Değişkenlere İlişkin Dağılımı (n=300)

Demografik Özellikler	Sayı	%
Cinsiyet		
Kadın	156	52.0
Erkek	144	48.0
Yaş		
17-20 yaş arası	60	20.0
21-25 yaş arası	147	49.0
26 yaş ve üzeri	93	31.0
Bölüm		
Psikoloji	56	18.7
Sosyoloji	55	18.3
İşletme	76	25.3
Uluslararası ilişkiler	60	20.0
Mimarlık	53	17.7
Sınıf		
Hazırlık	42	14.0
Birinci sınıf	52	17.3
İkinci sınıf	68	22.7
Üçüncü sınıf	74	24.7
Dördüncü sınıf	64	21.3
İlişki süresi		
Bir yıl	131	43.7
İki yıl	36	12.0
Üç yıl	52	17.3
Dört yıl	41	13.7
Beş yıl ve üzeri	40	13.3

Araştırma dahilinde kişisel bilgi formunu ve anket sorularını yanıtlayan 300 öğrencinin 156'sı (%52.0) kadınlar ve 144'ü (%48.0) erkekler oluşturmaktadır. Öğrencilerin yaş ortalamasının 23.57 ± 3.44 (min. da 17 yaşında, max.'da 30 yaşında) olduğu, 76'sı (%25.3) işletme bölümünde okumakta olduğu, 74'ü (%24.7) üçüncü sınıfta okumakta olduğu ve 131'inin (%43.7) bir yıldır romantik ilişkisinin sürmekte olduğu görülmüştür.

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde birinci olarak "Romantik ilişki yaşayan üniversite öğrencilerinin cinsiyetleri ile öğrencilerin kıskançlık ölçeği ile bağlanma stilleri envanterinin alt ölçeklerinin puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?" yanıt aranmaktadır.

5.2. Araştırmaya Katılan, Romantik İlişki Yaşayan Üniversite Öğrencilerinin Cinsiyetlerine Göre Grupların Kıskançlık Ölçeği ve Bağlanma Stilleri Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Dağılımı

Tablo 5.2.1. Romantik İlişki Yaşayan Üniversite Öğrencilerinin Cinsiyetlerine Göre Grupların Kıskançlık Ölçeği ve Bağlanma Stilleri Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından Mann Whitney U Testi İle Karşılaştırılması

<i>Grup</i>		<i>N</i>	<i>X</i>	<i>SS</i>	<i>U</i>	<i>Z</i>	<i>p</i>
Kıskançlık Ölçeği	Kadın	156	77.44	23.67			
	Erkek	144	73.03	18.81	9626.00	-2.14	.032*
	Toplam	300					
<i>Grup</i>		<i>N</i>	<i>X</i>	<i>SS</i>	<i>U</i>	<i>Z</i>	<i>p</i>
Güvenli bağlanma alt ölçeği	Kadın	156	26.24	4.57			
	Erkek	144	26.31	4.38	11048.00	-.246	.805
	Toplam	300					
<i>Grup</i>		<i>N</i>	<i>X</i>	<i>SS</i>	<i>U</i>	<i>Z</i>	<i>p</i>
Korkulu bağlanma alt ölçeği	Kadın	156	10.17	2.44			
	Erkek	144	10.06	2.10	10999.50	-.318	.750
	Toplam	300					
<i>Grup</i>		<i>N</i>	<i>X</i>	<i>SS</i>	<i>U</i>	<i>Z</i>	<i>p</i>
Saplantılı bağlanma alt ölçeği	Kadın	156	9.42	1.76			
	Erkek	144	9.63	2.14	10499.50	1.016	.310
	Toplam	300					

	<i>Grup</i>	<i>N</i>	<i>X</i>	<i>SS</i>	<i>U</i>	<i>Z</i>	<i>p</i>
Kayıtsız bağlanma alt ölçeği	Kadın	156	9.95	2.17			
	Erkek	144	10.02	2.04	10761.00	-.654	.513
	Toplam	300					

* $p < 0.05$

Tablo 5.2.1’de görüldüğü gibi; romantik ilişki yaşayan üniversite öğrencilerinin cinsiyetlerine göre güvenli, korkulu, saplantılı ve kayıtsız ölçeklerinin puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla Mann Whitney U-Testi yapılmış cinsiyet açısından anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür ($p > 0.05$).

Romantik ilişki yaşayan üniversite öğrencilerinin cinsiyetlerine göre gruplar arasında kıskançlık ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır ($p < 0.05$). **Kıskançlık ölçeği puanları açısından kadınların aleyhine anlamlı bir fark vardır [U=9626.00, $p=0.032$]. Kadınların erkeklere oranla kıskançlık düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.**

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde ikinci olarak “Romantik ilişki yaşayan üniversite öğrencilerinin cinsiyetleri ile öğrencilerin temel psikolojik ihtiyaçlar doyumu envanterinin alt ölçeklerinin puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” yanıt aranmaktadır.

5.3. Araştırmaya Katılan, Romantik İlişki Yaşayan Üniversite Öğrencilerinin Cinsiyetlerine Göre Grupların Temel Psikolojik İhtiyaçlar Doyumu Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Dağılımı

Tablo 5.3.1. Romantik İlişki Yaşayan Üniversite Öğrencilerinin Cinsiyetlerine Göre Grupların Temel Psikolojik İhtiyaçlar Doyumu Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından Mann Whitney U Testi İle Karşılaştırılması

<i>Grup</i>		<i>N</i>	<i>X</i>	<i>SS</i>	<i>U</i>	<i>Z</i>	<i>p</i>
Özerklik alt ölçeği	Kadın	156	19.78	3.21	9634.00	-2.14	.032*
	Erkek	144	18.98	3.26			
	Toplam	300					
<i>Grup</i>		<i>N</i>	<i>X</i>	<i>SS</i>	<i>U</i>	<i>Z</i>	<i>p</i>
Yeterlilik alt ölçeği	Kadın	156	17.16	3.29	10853.50	-.507	.612
	Erkek	144	17.34	3.41			
	Toplam	300					
<i>Grup</i>		<i>N</i>	<i>X</i>	<i>SS</i>	<i>U</i>	<i>Z</i>	<i>p</i>
İlişkili olma alt Ölçeği	Kadın	156	22.59	4.07	10815.00	-.558	.577
	Erkek	144	22.82	4.63			
	Toplam	300					
<i>Grup</i>		<i>N</i>	<i>X</i>	<i>SS</i>	<i>U</i>	<i>Z</i>	<i>p</i>
Temel psikolojik ihtiyaçlar doyumu ölçeği	Kadın	156	59.54	5.49	10915.00	-.423	.672
	Erkek	144	59.15	6.78			
	Toplam	300					

* $p < 0.05$

Tablo 5.3.1’de görüldüğü gibi; romantik ilişki yaşayan üniversite öğrencilerinin cinsiyetlerine göre yeterlilik, ilişkili olma ve temel psikolojik ihtiyaçlar doyumu ölçeklerinin puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla Mann Whitney U-Testi yapılmış cinsiyet açısından anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür ($p > 0.05$).

Romantik ilişki yaşayan üniversite öğrencilerinin cinsiyetlerine göre gruplar arasında özerklik alt ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır ($p < 0.05$). **Özerklik alt ölçeği puanları açısından kadınların lehine anlamlı bir fark vardır [U=9634.00, $p=0.032$]. Kadınların erkeklere oranla özerklik düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.**

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde üçüncü olarak “Romantik ilişki yaşayan üniversite öğrencilerinin yaşları ile öğrencilerin kıskançlık ölçeği ve bağlanma stilleri envanterinin alt ölçeklerinin puanları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

5.4. Araştırmaya Katılan, Romantik İlişki Yaşayan Üniversite Öğrencilerinin Yaşları İle Öğrencilerin Kıskançlık Ölçeği ve Bağlanma Stilleri Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Dağılımı

Tablo 5.4.1: Romantik İlişki Yaşayan Üniversite Öğrencilerinin Yaşları İle Öğrencilerin Kıskançlık Ölçeği ve Bağlanma Stilleri Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

		Yaş
Kıskançlık ölçeği	r	-.032
	p	.583
Güvenli bağlanma alt ölçeği	r	-.039
	p	.503
Korkulu bağlanma alt ölçeği	r	-.073
	p	.207
Saplantılı bağlanma alt ölçeği	r	-.062
	p	.281
Kayıtsız bağlanma alt ölçeği	r	.057
	p	.327

Tablo 5.4.1’de görüldüğü gibi; romantik ilişki yaşayan üniversite öğrencilerinin yaşları ile öğrencilerin kıskançlık, güvenli bağlanma, korkulu bağlanma, saplantılı bağlanma ve kayıtsız bağlanma ölçeklerinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p>0.05$).

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde dördüncü olarak “Romantik ilişki yaşayan üniversite öğrencilerinin yaşları ile öğrencilerin temel psikolojik ihtiyaçlar envanterinin alt ölçeklerinin puanları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

5.5. Araştırmaya Katılan, Romantik İlişki Yaşayan Üniversite Öğrencilerinin Yaşları İle Öğrencilerin Temel Psikolojik İhtiyaçlar Doyumu Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Dağılımı

Tablo 5.5.1: Romantik İlişki Yaşayan Üniversite Öğrencilerinin Yaşları İle Öğrencilerin Temel Psikolojik İhtiyaçlar Doyumu Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

		Yaş
Özerklik alt ölçeği	r	.029
	p	.619
Yeterlilik alt ölçeği	r	.020
	p	.729
İlişkili olma alt ölçeği	r	-.085
	p	.144
Temel psikolojik ihtiyaçlar doyumu ölçeği	r	-.008
	p	.895

Tablo 5.5.1’de görüldüğü gibi; romantik ilişki yaşayan üniversite öğrencilerinin yaşları ile öğrencilerin özerklik, yeterlilik, ilişkili olma ve temel psikolojik ihtiyaçlar doyumu ölçeklerinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p>0.05$).

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde beşinci olarak “Romantik ilişki yaşayan üniversite öğrencilerinin hangi bölümde okuduğu ile öğrencilerin kıskançlık ölçeği ve bağlanma stilleri envanterinin alt ölçeklerinden aldıkları puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

5.6. Araştırmaya Katılan, Romantik İlişki Yaşayan Üniversite Öğrencilerinin Hangi Bölümde Okuduğu İle Öğrencilerin Kıskançlık Ölçeği ve Bağlanma Stilleri Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Dağılımı

Tablo 5.6.1: Romantik İlişki Yaşayan Üniversite Öğrencilerinin Hangi Bölümde Okuduğu İle Öğrencilerin Kıskançlık Ölçeği ve Bağlanma Stilleri Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından Kruskal Wallis H Testi İle Karşılaştırılması

<i>Grup</i>		<i>N</i>	<i>X</i>	<i>SS</i>	<i>sd</i>	<i>KW</i>	<i>p</i>	<i>Anlamlı fark</i>
<i>Kıskançlık ölçeği</i>	Psikoloji	56	76.28	20.20				
	Sosyoloji	55	73.89	24.14				
	İşletme	76	76.46	20.66				
	Uluslararası ilişkiler	60	71.26	21.82	4	3.64	.457	-
	Mimarlık	53	78.79	21.04				
	Toplam	300						
<i>Grup</i>		<i>N</i>	<i>X</i>	<i>SS</i>	<i>sd</i>	<i>KW</i>	<i>p</i>	<i>Anlamlı fark</i>
<i>Güvenli bağlanma alt ölçeği</i>	Psikoloji	56	26.57	4.64				
	Sosyoloji	55	26.58	4.28				
	İşletme	76	25.65	4.41				
	Uluslararası ilişkiler	60	26.86	4.57	4	4.41	.353	-
	Mimarlık	53	25.88	4.47				
	Toplam	300						
<i>Grup</i>		<i>N</i>	<i>X</i>	<i>SS</i>	<i>Sd</i>	<i>KW</i>	<i>p</i>	<i>Anlamlı fark</i>
<i>Korkulu bağlanma alt ölçeği</i>	Psikoloji	56	9.87	2.67				
	Sosyoloji	55	10.56	2.45				
	İşletme	76	10.21	2.50				
	Uluslararası ilişkiler	60	9.85	1.76	4	3.31	.507	-
	Mimarlık	53	10.13	1.80				
	Toplam	300						
<i>Grup</i>		<i>N</i>	<i>X</i>	<i>SS</i>	<i>sd</i>	<i>KW</i>	<i>p</i>	<i>Anlamlı fark</i>
<i>Saplantılı bağlanma alt ölçeği</i>	Psikoloji	56	9.19	1.71				
	Sosyoloji	55	9.76	2.30				
	İşletme	76	9.38	2.04				
	Uluslararası ilişkiler	60	9.33	1.96	4	.959	.916	-
	Mimarlık	53	9.32	1.63				
	Toplam	300						
<i>Grup</i>		<i>N</i>	<i>X</i>	<i>SS</i>	<i>Sd</i>	<i>KW</i>	<i>p</i>	<i>Anlamlı fark</i>
<i>Kayıtsız bağlanma alt ölçeği</i>	Psikoloji	56	10.23	2.10				
	Sosyoloji	55	10.01	1.92				
	İşletme	76	10.03	2.07				
	Uluslararası ilişkiler	60	9.96	2.46	4	2.64	.620	-
	Mimarlık	53	9.66	1.93				
	Toplam	300						

Tablo 5.6.1’de görüldüğü gibi;romantik ilişki yaşayan üniversite öğrencilerinin hangi bölümde okuduğuna göre kıskançlık, güvenli bağlanma, korkulu bağlanma, saplantılı bağlanma ve kayıtsız bağlanma ölçeklerinden aldıkları puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla *Kruskal Wallis H-Testi* yapılmış ve bölüm açısından anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür ($p>0.05$).

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde altıncı olarak “Romantik ilişki yaşayan üniversite öğrencilerinin hangi bölümde okuduğu ile öğrencilerin temel psikolojik ihtiyaçlar doyumu envanterinin alt ölçeklerinden aldıkları puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

5.7. Araştırmaya Katılan, Romantik İlişki Yaşayan Üniversite Öğrencilerinin Hangi Bölümde Okuduğu İle Öğrencilerin Psikolojik İhtiyaçlar Doyumu Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Dağılımı

Tablo 5.7.1: Romantik ilişki yaşayan üniversite öğrencilerinin Hangi Bölümde Okuduğu İle Öğrencilerin Psikolojik İhtiyaçlar Doyumu Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından Kruskal Wallis H Testi İle Karşılaştırılması

<i>Grup</i>		<i>N</i>	<i>X</i>	<i>SS</i>	<i>sd</i>	<i>KW</i>	<i>p</i>	<i>Anlamlı fark</i>
<i>Özerklik alt ölçeği</i>	Psikoloji	56	19.26	3.18	4	1.32	.889	-
	Sosyoloji	55	19.23	3.30				
	İşletme	76	19.21	2.95				
	Uluslararası ilişkiler	60	19.60	3.26				
	Mimarlık	53	19.75	3.72				
	Toplam	300						
<i>Grup</i>		<i>N</i>	<i>X</i>	<i>SS</i>	<i>sd</i>	<i>KW</i>	<i>p</i>	<i>Anlamlı fark</i>
<i>Yeterlilik alt ölçeği</i>	Psikoloji	56	17.73	2.96	4	3.93	.415	-
	Sosyoloji	55	16.65	3.41				
	İşletme	76	17.06	3.69				
	Uluslararası ilişkiler	60	17.61	3.29				
	Mimarlık	53	17.20	3.20				
	Toplam	300						
<i>Grup</i>		<i>N</i>	<i>X</i>	<i>SS</i>	<i>Sd</i>	<i>KW</i>	<i>p</i>	<i>Anlamlı fark</i>
<i>İlişkili olma alt ölçeği</i>	Psikoloji	56	23.05	3.86	4	5.50	.240	-
	Sosyoloji	55	23.32	4.48				
	İşletme	76	22.21	4.41				
	Uluslararası ilişkiler	60	23.08	4.51				
	Mimarlık	53	21.98	4.35				
	Toplam	300						

	<i>Grup</i>	<i>N</i>	<i>X</i>	<i>SS</i>	<i>sd</i>	<i>KW</i>	<i>p</i>	<i>Anlamli fark</i>
Temel psikolojik ihtiyaclar doyumu ölçeği	Psikoloji	56	60.05	4.87				
	Sosyoloji	55	59.21	6.83				
	İşletme	76	58.48	5.78				
	Uluslararası ilişkiler	60	60.30	6.22	4	5.07	.280	-
	Mimarlık	53	58.94	6.93				
	Toplam	300						

Tablo 5.7.1’de görüldüğü gibi; romantik ilişki yaşayan üniversite öğrencilerinin hangi bölümde okuduğuna göre özerklik, yeterlilik, ilişkili olma ve temel psikolojik ihtiyaçlar doyumu ölçeklerinden aldıkları puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla *Kruskal Wallis H-Testi* yapılmış ve bölüm açısından anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür ($p>0.05$).

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde yedinci olarak “Romantik ilişki yaşayan üniversite öğrencilerinin hangi sınıfta okuduğu ile öğrencilerin kıskançlık ölçeği ve bağlanma stilleri envanterinin alt ölçeklerinden aldıkları puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

5.8. Araştırmaya Katılan, Romantik İlişki Yaşayan Üniversite Öğrencilerinin Hangi Sınıfta Okuduğu İle Öğrencilerin Kıskançlık Ölçeği ve Bağlanma Stilleri Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Dağılımı

Tablo 5.8.1. Romantik İlişki Yaşayan Üniversite Öğrencilerinin Hangi Sınıfta Okuduğu İle Öğrencilerin Kıskançlık Ölçeği ve Bağlanma Stilleri Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından Kruskal Wallis H Testi İle Karşılaştırılması

<i>Grup</i>		<i>N</i>	<i>X</i>	<i>SS</i>	<i>sd</i>	<i>KW</i>	<i>P</i>	<i>Anlamlı fark</i>
<i>Kıskançlık ölçeği</i>	Hazırlık	42	70.71	22.17				
	1. sınıf	52	79.30	21.16				
	2. sınıf	68	77.08	21.34	4	6.09	.192	-
	3. sınıf	74	76.00	20.52				
	4. sınıf	64	72.48	22.62				
	Toplam	300						
<i>Grup</i>		<i>N</i>	<i>X</i>	<i>SS</i>	<i>sd</i>	<i>KW</i>	<i>P</i>	<i>Anlamlı fark</i>
<i>Güvenli bağlanma alt ölçeği</i>	Hazırlık	42	25.73	4.48				
	1. sınıf	52	27.03	4.48				
	2. sınıf	68	25.66	4.36	4	7.03	.134	-
	3. sınıf	74	25.91	4.49				
	4. sınıf	64	27.09	4.48				
	Toplam	300						
<i>Grup</i>		<i>N</i>	<i>X</i>	<i>SS</i>	<i>Sd</i>	<i>KW</i>	<i>P</i>	<i>Anlamlı fark</i>
<i>Korkulu bağlanma alt ölçeği</i>	Hazırlık	42	10.19	1.79				
	1. sınıf	52	10.07	2.14				
	2. sınıf	68	10.52	2.41	4	6.42	.169	-
	3. sınıf	74	9.70	2.15				
	4. sınıf	64	10.18	2.64				
	Toplam	300						
<i>Grup</i>		<i>N</i>	<i>X</i>	<i>SS</i>	<i>sd</i>	<i>KW</i>	<i>P</i>	<i>Anlamlı fark</i>
<i>Saplantılı bağlanma alt ölçeği</i>	Hazırlık	42	8.90	1.49				
	1. sınıf	52	9.69	1.85				
	2. sınıf	68	9.79	2.13	4	14.52	.056	-
	3. sınıf	74	9.62	2.13				
	4. sınıf	64	8.79	1.69				
	Toplam	300						
<i>Grup</i>		<i>N</i>	<i>X</i>	<i>SS</i>	<i>Sd</i>	<i>KW</i>	<i>P</i>	<i>Anlamlı fark</i>
<i>Kayıtsız bağlanma alt ölçeği</i>	Hazırlık	42	10.28	2.69				
	1. sınıf	52	9.67	1.74				
	2. sınıf	68	9.95	2.04	4	.758	.944	-
	3. sınıf	74	10.14	2.17				
	4. sınıf	64	9.90	1.94				
	Toplam	300						

Tablo 5.8.1’de görüldüğü gibi; romantik ilişki yaşayan üniversite öğrencilerinin hangi sınıfta okuduğuna göre kıskançlık, güvenli bağlanma, korkulu bağlanma, saplantılı bağlanma ve kayıtsız bağlanma ölçeklerinden aldıkları puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla *Kruskal Wallis H-Testi* yapılmış ve sınıf açısından anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür ($p>0.05$).

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde sekizinci olarak “Romantik ilişki yaşayan üniversite öğrencilerinin hangi sınıfta okuduğu ile öğrencilerin temel psikolojik ihtiyaçlar doyumu envanterinin alt ölçeklerinden aldıkları puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

5.9. Araştırmaya Katılan, Romantik İlişki Yaşayan Üniversite Öğrencilerinin Hangi Sınıfta Okuduğu İle Öğrencilerin Temel Psikolojik İhtiyaçlar Doyumu Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Dağılımı

Tablo 5.9.1. Romantik İlişki Yaşayan Üniversite Öğrencilerinin Hangi Sınıfta Okuduğu İle Öğrencilerin Temel Psikolojik İhtiyaçlar Doyumu Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Açısından Kruskal Wallis H Testi İle Karşılaştırılması

	<i>Grup</i>	<i>N</i>	<i>X</i>	<i>SS</i>	<i>sd</i>	<i>KW</i>	<i>p</i>	<i>Anlamlı fark</i>
<i>Özerklik alt ölçeği</i>	Hazırlık	42	19.11	2.63				
	1. sınıf	52	19.32	3.38				
	2. sınıf	68	18.98	2.86	4	7.64	.105	-
	3. sınıf	74	19.14	3.53				
	4. sınıf	64	20.37	3.46				
	Toplam	300						
<i>Yeterlilik alt ölçeği</i>	Hazırlık	42	17.28	3.44				
	1. sınıf	52	17.38	3.19				
	2. sınıf	68	17.10	3.26	4	.502	.973	-
	3. sınıf	74	17.40	3.57				
	4. sınıf	64	17.09	3.32				
	Toplam	300						
<i>İlişkili olma alt ölçeği</i>	Hazırlık	42	22.64	4.69				
	1. sınıf	52	23.01	4.34				
	2. sınıf	68	23.14	4.61	4	2.03	.730	-
	3. sınıf	74	22.70	4.10				
	4. sınıf	64	22.03	4.12				
	Toplam	300						

	<i>Grup</i>	<i>N</i>	<i>X</i>	<i>SS</i>	<i>sd</i>	<i>KW</i>	<i>p</i>	<i>Anlamlı fark</i>
<i>Temel psikolojik ihtiyaçlar doyumu ölçeği</i>	Hazırlık	42	59.04	6.50				
	1. sınıf	52	59.73	5.61				
	2. sınıf	68	59.23	5.92	4	1.11	.892	-
	3. sınıf	74	59.25	6.06				
	4. sınıf	64	59.50	6.76				
	Toplam	300						

Tablo 5.9.1’da görüldüğü gibi; romantik ilişki yaşayan üniversite öğrencilerinin hangi sınıfta okuduğuna göre özerklik, yeterlilik, ilişkili olma ve temel psikolojik ihtiyaçlar doyumu ölçeklerinden aldıkları puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla *Kruskal Wallis H-Testi* yapılmış ve sınıf açısından anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür ($p>0.05$).

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde onuncu olarak “Romantik ilişki yaşayan üniversite öğrencilerinin birliktelik süreleri ile öğrencilerin kıskançlık ölçeği ve bağlanma stilleri envanterinin alt ölçeklerinin puanları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

5.10. Araştırmaya Katılan, Romantik İlişki Yaşayan Üniversite Öğrencilerinin Birliktelik Süreleri İle Öğrencilerin Kıskançlık Ölçeği ve Bağlanma Stilleri Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Dağılımı

Tablo 5.10.1. Romantik İlişki Yaşayan Üniversite Öğrencilerinin Birliktelik Süreleri İle Öğrencilerin Kıskançlık Ölçeği ve Bağlanma Stilleri Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

		Birliktelik süresi
Kıskançlık ölçeği	R	-.038
	P	.623
Güvenli bağlanma alt ölçeği	R	.016
	P	.035*
Korkulu bağlanma alt ölçeği	R	-.074
	P	.340
Saplantılı bağlanma alt ölçeği	R	-.259
	P	.001**
Kayıtsız bağlanma alt ölçeği	R	.005
	P	.947

$p<0.01$; * $p<0.05$

Tablo 5.10.1’de görüldüğü gibi; romantik ilişki yaşayan üniversite öğrencilerinin birliktelik süresi ile öğrencilerin kıskançlık, korkulu bağlanma ve kayıtsız bağlanma ölçeklerinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p>0.05$).

Romantik ilişki yaşayan üniversite öğrencilerinin birliktelik süresi ile güvenli bağlanma ölçeğinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönde ilişkili olduğu görülmektedir ($r=.016$; $p<0.05$). **Bir diğer değişle birliktelik süresi arttıkça; güvenli bağlanma düzeyi de artmakta olduğu görülmektedir.**

Romantik ilişki yaşayan üniversite öğrencilerinin birliktelik süresi ile saplantılı bağlanma ölçeğinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı ve negatif yönde ilişkili olduğu görülmektedir ($r=-.259$; $p<0.01$). **Bir diğer değişle birliktelik süresi arttıkça; saplantılı bağlanma düzeyi de düşmekte olduğu görülmektedir.**

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde on birinci olarak “Romantik ilişki yaşayan üniversite öğrencilerinin birliktelik süresi ile öğrencilerin temel psikolojik ihtiyaçlar envanterinin alt ölçeklerinin puanları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

5.11. Araştırmaya Katılan, Romantik İlişki Yaşayan Üniversite Öğrencilerinin Birliktelik Süresi İle Öğrencilerin Temel Psikolojik İhtiyaçlar Doyumu Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Dağılımı

Tablo 5.11.1. Romantik İlişki Yaşayan Üniversite Öğrencilerinin Birliktelik Süresi İle Öğrencilerin Temel Psikolojik İhtiyaçlar Doyumu Envanterinin Alt Ölçeklerinin Puanları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

		Birliktelik süresi
Özerklik alt ölçeği	r	.032
	p	.684
Yeterlilik alt ölçeği	r	.044
	p	.573
İlişkili olma alt ölçeği	r	.052
	p	.500
Temel psikolojik ihtiyaçlar doyumu ölçeği	r	.069
	p	.374

Tablo 5.11.1’de görüldüğü gibi; romantik ilişki yaşayan üniversite öğrencilerinin birliktelik süresi ile öğrencilerin özerklik, yeterlilik, ilişkili olma ve temel psikolojik ihtiyaçlar doyumu ölçeklerinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p>0.05$).

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde on ikinci olarak “Romantik ilişki yaşayan üniversite öğrencilerinin kıskançlık ölçeğinden ve bağlanma stilleri envanterinin alt ölçeklerinden aldıkları puanlar arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

5.12. Araştırmaya Katılan, Romantik İlişki Yaşayan Üniversite Öğrencilerinin Kıskançlık Ölçeğinden ve Bağlanma Stilleri Envanterinin Alt Ölçeklerinden Aldıkları Puanlarının Dağılımı

Tablo 5.12.1: Romantik İlişki Yaşayan Üniversite Öğrencilerinin Kıskançlık Ölçeğinden ve Bağlanma Stilleri Envanterinin Alt Ölçeklerinden Aldıkları Puanlar Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Ölçekler		Kıskançlık ölçeği
Korkulu bağlanma	r	-.040
	p	.495
Güvenli bağlanma	r	-.240
	p	.001**
Saplantılı bağlanma	r	.280
	p	.001**
Kayıtsız bağlanma	r	.077
	p	.184

p<0.01

Tablo 5.12.1’de görüldüğü gibi; romantik ilişki yaşayan üniversite öğrencilerinin kıskançlık ölçeğinden aldıkları puanlar ile korkulu bağlanma ve kayıtsız bağlanma ölçeklerinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olmadığı görülmüştür.

Romantik ilişki yaşayan üniversite öğrencilerinin kıskançlık ölçeğinden aldıkları puanlar ile güvenli bağlanma ölçeğinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı ve negatif yönde ilişkili olduğu görülmektedir ($r=-.240$; $p<0.01$). **Bir diğer deyişle kıskançlık düzeyleri arttıkça; güvenli bağlanma düzeyi de düşmekte olduğu görülmektedir.**

Romantik ilişki yaşayan üniversite öğrencilerinin kıskançlık ölçeğinden aldıkları puanlar ile saplantılı bağlanma ölçeğinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönde ilişkili olduğu görülmektedir ($r=.280$; $p<0.01$). **Bir diğer deyişle kıskançlık düzeyleri arttıkça; saplantılı bağlanma düzeyi de artmakta olduğu görülmektedir.**

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde on üçüncü olarak “Romantik ilişki yaşayan üniversite öğrencilerinin kıskançlık ölçeğinden ve temel psikolojik ihtiyaçlar doyumu envanterinin alt ölçeklerinden aldıkları puanlar arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

5.13. Araştırmaya Katılan, Romantik İlişki Yaşayan Üniversite Öğrencilerinin Kıskançlık Ölçeğinden ve Temel Psikolojik İhtiyaçlar Doyumu Envanterinin Alt Ölçeklerinden Aldıkları Puanları Dağılımı

Tablo 5.13.1: Romantik İlişki Yaşayan Üniversite Öğrencilerinin Kıskançlık Ölçeğinden ve Temel Psikolojik İhtiyaçlar Doyumu Envanterinin Alt Ölçeklerinden Aldıkları Puanlar Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Ölçekler		Kıskançlık ölçeği
Özerklik alt ölçeği	r	-.057
	p	.321
Yeterlilik alt ölçeği	r	-.056
	p	.335
İlişkili olma alt ölçeği	r	-.083
	p	.153
Temel psikolojik ihtiyaçlar doyumu ölçeği	r	-.132
	p	.022*

p<0.05

Tablo 5.13.1’de görüldüğü gibi; romantik ilişki yaşayan üniversite öğrencilerinin kıskançlık ölçeğinden aldıkları puanlar ile özerklik, yeterlilik ve ilişkili olma ölçeklerinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olmadığı görülmüştür.

Romantik ilişki yaşayan üniversite öğrencilerinin kıskançlık ölçeğinden aldıkları puanlar ile temel psikolojik ihtiyaçlar doyumu ölçeğinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı ve negatif yönde ilişkili olduğu görülmektedir ($r=-.132$; $p<0.05$). **Bir diğer deyişle kıskançlık düzeyleri arttıkça; Temel psikolojik ihtiyaçlar doyumu düzeyi de düşmekte olduğu görülmektedir.**

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde on dördüncü olarak “Romantik ilişki yaşayan üniversite öğrencilerinin bağlanma stilleri envanterinin alt ölçeklerinden ve temel psikolojik ihtiyaçlar doyumu envanterinin alt ölçeklerinden aldıkları puanlar arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

5.14. Araştırmaya Katılan, Romantik İlişki Yaşayan Üniversite Öğrencilerinin Bağlanma Stilleri Envanterinin Alt Ölçeklerinden ve Temel Psikolojik İhtiyaçlar Doyumu Envanterinin Alt Ölçeklerinden Aldıkları Puanları Dağılımı

Tablo 5.14.1: Romantik İlişki Yaşayan Üniversite Öğrencilerinin Bağlanma Stilleri Envanterinin Alt Ölçeklerinden ve Temel Psikolojik İhtiyaçlar Doyumu Envanterinin Alt Ölçeklerinden Aldıkları Puanlar Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Ölçekler		Korkulu bağlanma	Güvenli bağlanma	Saplantılı bağlanma	Kayıtsız bağlanma
Özerklik alt ölçeği	r	.039	.244	-.004	.020
	p	.502	.001**	.951	.728
Yeterlilik alt ölçeği	r	-.175	.162	-.057	-.116
	p	.002**	.005**	.327	.051
İlişkili olma alt ölçeği	r	.040	.135	-.010	-.094
	p	.493	.019*	.863	.102
Temel psikolojik ihtiyaçlar doyumu ölçeği	r	-.059	.312	-.038	-.137
	p	.312	.001*	.510	.058

p<0.01 ; *p<0.05

Tablo 5.14.1’de görüldüğü gibi; romantik ilişki yaşayan üniversite öğrencilerinin korkulu bağlanma ölçeğinden aldıkları puanlar ile özerklik, ilişkili olma ve temel psikolojik ihtiyaçlar doyumu ölçeklerinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olmadığı görülmüştür.

Romantik ilişki yaşayan üniversite öğrencilerinin korkulu bağlanma ölçeğinden aldıkları puanlar ile yeterlilik ölçeğinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı ve negatif yönde ilişkili olduğu görülmektedir ($r=-.175$; $p<0.01$). **Bir diğer deyişle korkulu bağlanma düzeyleri arttıkça; yeterlilik düzeyi de düşmekte olduğu görülmektedir.**

Romantik ilişki yaşayan üniversite öğrencilerinin güvenli bağlanma ölçeğinden aldıkları puanlar ile özerklik, yeterlilik, ilişkili olma ve temel psikolojik ihtiyaçlar doyumu ölçeklerinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı

ve pozitif yönde ilişkili olduğu görülmektedir (sırasıyla; $r=.244$, $r=.162$, $r=.135$ ve $r=-.312$). **Bir diğer deyişle güvenli bağlanma düzeyleri arttıkça; özerklik, yeterlilik, ilişkili olma ve temel psikolojik ihtiyaçlar doyumu düzeyler de artmakta olduğu görülmektedir.**

Romantik ilişki yaşayan üniversite öğrencilerinin saplantılı bağlanma ve kayıtsız bağlanma ölçeklerinden aldıkları puanlar ile özerklik, yeterlilik, ilişkili olma ve temel psikolojik ihtiyaçlar doyumu ölçeklerinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olmadığı görülmüştür.

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde on beşinci olarak “Romantik ilişki yaşayan üniversite öğrencilerinin bağlanma stilleri ve temel psikolojik ihtiyaçlar doyumu ölçeklerinden aldıkları puanların öğrencilerin kıskançlık ölçeğinden aldıkları puanların üzerinde nasıl bir etkisi vardır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

Araştırmanın Sonucunda;

- ✓ Romantik ilişki yaşayan üniversite öğrencilerinin cinsiyetlerine göre gruplar arasında kıskançlık ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Kadınların erkeklere oranla kıskançlık düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.
- ✓ Romantik ilişki yaşayan üniversite öğrencilerinin cinsiyetlerine göre gruplar arasında özerklik alt ölçeği puanı açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Kadınların erkeklere oranla özerklik düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.
- ✓ Romantik ilişki yaşayan üniversite öğrencilerinin birliktelik süresi ile güvenli bağlanma ölçeğinden aldıkları puanlar arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Birliktelik süresi arttıkça; güvenli bağlanma düzeyi de artmakta olduğu görülmektedir.
- ✓ Romantik ilişki yaşayan üniversite öğrencilerinin birliktelik süresi ile saplantılı bağlanma ölçeğinden aldıkları puanlar arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Birliktelik süresi arttıkça; saplantılı bağlanma düzeyi de düşmekte olduğu görülmektedir.
- ✓ Romantik ilişki yaşayan üniversite öğrencilerinin kıskançlık ölçeğinden aldıkları puanlar ile güvenli bağlanma ölçeğinden aldıkları puanlar arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Kıskançlık düzeyleri arttıkça; güvenli bağlanma düzeyi de düşmekte olduğu görülmektedir.
- ✓ Romantik ilişki yaşayan üniversite öğrencilerinin kıskançlık ölçeğinden aldıkları puanlar ile saplantılı bağlanma ölçeğinden aldıkları puanlar arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Bir diğer deyişle kıskançlık düzeyleri arttıkça; saplantılı bağlanma düzeyi de artmakta olduğu görülmektedir.
- ✓ Romantik ilişki yaşayan üniversite öğrencilerinin kıskançlık ölçeğinden aldıkları puanlar ile psikolojik ihtiyaçlar doyumu ölçeğinden aldıkları puanlar arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Bir diğer deyişle kıskançlık düzeyleri arttıkça; Psikolojik ihtiyaçlar doyumu düzeyi de düşmekte olduğu görülmektedir.
- ✓ Romantik ilişki yaşayan üniversite öğrencilerinin korkulu bağlanma ölçeğinden aldıkları puanlar ile yeterlilik ölçeğinden aldıkları puanlar

arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Korkulu bağlanma düzeyleri arttıkça; yeterlilik düzeyi de düşmekte olduğu görülmektedir.

- ✓ Romantik ilişki yaşayan üniversite öğrencilerinin güvenli bağlanma ölçeğinden aldıkları puanlar ile özerklik, yeterlilik, ilişkili olma ve psikolojik ihtiyaçlar doyumu ölçeklerinden aldıkları puanlar arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Güvenli bağlanma düzeyleri arttıkça; özerklik, yeterlilik, ilişkili olma ve psikolojik ihtiyaçlar doyumu düzeyler de artmakta olduğu görülmektedir.

BÖLÜM VI

TARTIŞMA

Bu çalışmada, “Yakın ilişki içerisindeki bağlanma kuramı çerçevesinde öne sürülen bağlanma stilleri, temel psikolojik ihtiyaçların karşılanma düzeyi (alt boyutları olarak özerklik, yeterlilik ve ilişkili olma) ile partnerler arasında incitici davranışlarına yönelik gösterdikleri kıskançlık değişkeni üzerine etkisinin” olup olmadığı araştırılmıştır. Bu bölümde araştırmanın hipotezi ve bulgular bölümünde sunulan analizlerin sonuçları değerlendirilerek literatür ışığında tartışılacaktır. Bu amaçla, yakın ilişki içerisindeki bağlanma kuramı çerçevesinde öne sürülen bağlanma stilleri, temel psikolojik ihtiyaçların karşılanma düzeyi (alt boyutları olarak özerklik, yeterlilik ve ilişkili olma) ile partnerler arasında incitici davranışlarına yönelik gösterdikleri kıskançlık değişkeni üzerine etkisini incelemek amaçlanmıştır.

*Öğrencilerin Tanımlayıcı Özelliklerinin Dağılımı

Yakın ilişkisi olan öğrenciler cinsiyet değişkenine göre 156'sı (%52,0) kadın, 144'ü (%48,0) erkek olup kişisel bilgi formunu ve anket sorularını yanıtlayan toplam 300 kişi olarak dağılmaktadır. Yakın ilişkisi olan öğrenciler yaş değişkenine göre 60'ı (%20,0) 17-20 yaş, 147'si (%49,0) 21-25 yaş, 93'ü (%31,0) yaş, olarak dağılmaktadır. Yakın ilişkisi olan öğrenciler eğitim durumu değişkenine göre 56'si (%18,7) Psikoloji bölümü, 55'i (%18,3) Sosyoloji Bölümü, 76'sı (%25,3) İşletme Bölümü, 60'ı (%20,0) Uluslararası İlişkiler, 53'ü (%17,7) Mimarlık Bölümü, olarak dağılmaktadır. Yakın ilişkisi olan öğrencilerin sınıf durumu değişkenine göre 42'si (%14,0) Hazırlık sınıfı öğrencisi, 52'si (%17,3) Birinci Sınıf öğrencisi, 68'i (%22,7) İkinci sınıf öğrencisi, 74'ü (%24,7) Üçüncü sınıf öğrencisi, 64'ü (%21,3) Dördüncü sınıf öğrencisi olarak dağılmaktadır. Yakın ilişkisi olan öğrencilerin ilişki süresi değişkenine göre 131'i (%43,7) Bir yıl, 36'sı (%12,0) İki yıl, 52'si (17,3) Üç yıl, 41'i (13,7) Dört yıl, 40'ı (13,3) Beş yıl ve üzeri olarak dağılmaktadır.

***Romantik İlişki Yaşayan Üniversite Öğrencilerinin Kıskançlık Tutumları Puanlarına Cinsiyet Etkisi**

Romantik ilişki yaşayan üniversite öğrencilerinin cinsiyetlerine göre gruplar arasında kıskançlık ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır ($p<0.05$). Kıskançlık ölçeği puanları açısından kadınların aleyhine anlamlı bir fark vardır [$U=9626.00$, $p=0.032$]. Kadınların erkeklere oranla kıskançlık düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Buunk, 1981'in yapmış olduğu araştırmada, romantik ilişki içerisindeki kadınların erkeklerden daha kıskanç olabileceği sonucunu açıklamıştır. Erkekler ilişkilerini kadınlara göre cinsellik üzerine kurabilirler. Ama kadınlar ilişkiye cinsellikten öte duygusal anlamlar yüklediği için, yatırım yaptığı ilişkisini başka biri tarafından sona erdirmesi ve duygusal ilişki yaşadığı kişiyi elinden alması riski karşısında daha fazla kıskançlık gösterebilirler.

Yapılan araştırmalarda kıskançlık düzeyinin cinsiyete göre farklılık göstermediği yönünde çalışmalarda yapılmıştır. Demirtaş, 2004'ün yapmış olduğu çalışmasında bireylerin ilişkilerinde kıskançlık deneyimlerinde cinsiyetin belirleyici bir rol oynamadığı belirtmiştir.

***Romantik İlişki Yaşayan Üniversite Öğrencilerinin Özerklik Alt Ölçeği Puanlarına Cinsiyet Etkisi**

Romantik ilişki yaşayan üniversite öğrencilerinin cinsiyetlerine göre gruplar arasında özerklik alt ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır ($p<0.05$). Özerklik alt ölçeği puanları açısından kadınların lehine anlamlı bir fark vardır [$U=9634.00$, $p=0.032$]. Kadınların erkeklere oranla özerklik düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Ryan ve Deci, 2000'e göre, Özerkliği yüksek olan bireyler kendilerini mutlu hissederler. Özerk bireyler öncelikli olarak amacını belirleyip, yine belirlemiş olduğu amacı için gerekli olan seçimi özerk bir şekilde seçip, kararının arkasında durup, bütün sonuçlara katlanabilirler.

Cihangir- Çankayya, 2009'a göre, benzer şekilde öğretmenlerle yapmış olduğu araştırmada temel psikolojik ihtiyaçlardan özerkliğin önemli olduğunu belirtmiştir. Araştırmalarda kadınların erkeklerden daha özerk olduğuna dair bulgulara rastlanmamıştır.

***Romantik İlişki Yaşayan Üniversite Öğrencilerinin Birliktelik Süreleri İle Bağlanma Stilleri (Güvenli ve Saplantılı) Üzerine Etkisi**

Romantik ilişki yaşayan üniversite öğrencilerinin birliktelik süresi ile güvenli bağlanma ölçeğinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönde ilişkili olduğu görülmektedir ($r=.016$; $p<0.05$). Bir diğer deyişle birliktelik süresi arttıkça; güvenli bağlanma düzeyi de artmakta olduğu görülmektedir.

Büyükşahin ve Hovardaoğlu, 2007' ye göre, Güvenli bağlanan bireyler, başkaları ile duygusal olarak zorlanmadan yakınlaşır, başkalarına bağlı olmaktan rahatsızlık duymaz. Kendilerini sevmeye değer görürler. Başkalarına karşı güvenebilir ve ulaşabilir olduğuna dair olumlu beklentileri vardır. Başkalarına kolayca bağlanıp uzun süreli ilişkiler yaşayabilir. Aynı zamanda özerkliğini koruyabilir ve karşısındaki kişinin de özerk olmasını isterler.

Romantik ilişki yaşayan üniversite öğrencilerinin birliktelik süresi ile saplantılı bağlanma ölçeğinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı ve negatif yönde ilişkili olduğu görülmektedir ($r=-.259$; $p<0.01$). Bir diğer deyişle birliktelik süresi arttıkça; saplantılı bağlanma düzeyi de düşmekte olduğu görülmektedir.

Bağlanma stilleriyle ilgili ülkemizde yapılan çalışmalarda, Büyükşahin, 2001, Sümer ve Güngör, 1999'a göre kişilerarası ilişkilerde güvenli bağlanmadan sonra ikinci olarak en çok saplantılı bağlanma stili görüldüğü ortaya koymuşlardır.

***Romantik İlişki Yaşayan Üniversite Öğrencilerinin Kıskançlık Tutumu İle Bağlanma Stilleri Üzerine Etkisi**

Romantik ilişki yaşayan üniversite öğrencilerinin kıskançlık ölçeğinden aldıkları puanlar ile güvenli bağlanma ölçeğinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı ve negatif yönde ilişkili olduğu görülmektedir ($r=-.240$; $p<0.01$). Bir diğer deyişle kıskançlık düzeyleri arttıkça; güvenli bağlanma düzeyi de düşmekte olduğu görülmektedir.

Büyükşahin, 2001, Sümer ve Güngör, 1999'a göre, kıskançlık düzeyi yüksek bireylerde, güvenli bağlanma düzeyi düşer. Bu kişiler özerk ve kendini sevmeye değer görürler. Başkaları tarafından reddedilmek onu üzmez. Bu yüzden, kendisini baskı altına almaya çalışan partnerini kolaylıkla hayatından çıkarabilir, kıskançlığa dair duyguları kabul etmezler.

Romantik ilişki yaşayan üniversite öğrencilerinin kıskançlık ölçeğinden aldıkları puanlar ile saplantılı bağlanma ölçeğinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönde ilişkili olduğu görülmektedir ($r=.280$; $p<0.01$). Bir diğer deyişle kıskançlık düzeyleri arttıkça; saplantılı bağlanma düzeyi de artmakta olduğu görülmektedir.

Bu sonuçlarda ülkemizde ki çalışmalarda, Büyükşahin, 2006'a göre, tutarlılık göstermektedir. Kişinin kıskançlık düzeyi arttıkça saplantılı bağlanma düzeyi de yüksek olmaktadır. Çünkü saplantılı bağlanma stiline bağlı bireyler ilişkileri çok fazla düşünürler. Böylece ilişkilerine çok fazla emek ve zaman harcayabilirler ve kaybetmemek için başkalarından kıskanabilirler.

***Romantik İlişki Yaşayan Üniversite Öğrencilerinin Kıskançlık Tutumları İle Temel Psikolojik İhtiyaç Doyumu Üzerine Etkisi**

Romantik ilişki yaşayan üniversite öğrencilerinin kıskançlık ölçeğinden aldıkları puanlar ile temel psikolojik ihtiyaçlar doyumu ölçeğinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı ve negatif yönde ilişkili olduğu görülmektedir

($r=-.132$; $p<0.05$). Bir diğerk deyişle kıskançlık düzeyleri arttıkça; Psikolojik ihtiyaçlar doyumunu düzeyi de düşmekte olduğu görölmektedir.

Reis, Sheldon, Gable, Roscoe ve Ryan, 2000'nin yaptığı araştırmada temel psikolojik ihtiyaçlardan özerklik, yeterlilik ve ilişkili olma ihtiyacının güçlü olan ve tatmini yüksek bireyler kendisiyle barışık, çevresiyle uyum içersin de hayatını sürdürebileceğini belirtmiştir.

***Romantik İlişki Yaşayan Üniversite Öğrencilerinin Bağlanma Stilleri İle Temel Psikolojik İhtiyaç Doyumu Üzerine Etkisi**

Romantik ilişki yaşayan üniversite öğrencilerinin korkulu bağlanma ölçeğinden aldıkları puanlar ile yeterlilik ölçeğinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı ve negatif yönde ilişkili olduğu görölmektedir ($r=-.175$; $p<0.01$). Bir diğerk deyişle korkulu bağlanma düzeyleri arttıkça; yeterlilik düzeyi de düşmekte olduğu görölmektedir.

Kart, 2002; Sümer ve Güngör,1999'un yaptığı çalışmalarda korkulu bağlanma stillerinde olan bireyler ilişki kurmaktan kaçınan kişiler olarak tanımlamıştır. Kişi kendisini partnerine karşı değerli ve yeterli görmez. Ama partnerlerini kaybetmemek için emek ve zaman dilimi kısa süreli olur. İlişkilerine endişeyle yaklaştıkları için en az yatırım yaparlar.

Kafetsios ve Sideridis, 2006'ya göre, yüksek düzeyde korkulu bağlanma yaşadıklarını kaygılı oldukları ve yalnız kalmaya meyilli olduklarını ortaya koymuştur.

Romantik ilişki yaşayan üniversite öğrencilerinin güvenli bağlanma ölçeğinden aldıkları puanlar ile özerklik, yeterlilik, ilişkili olma ve psikolojik ihtiyaçlar doyumunu ölçeklerinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönde ilişkili olduğu görölmektedir (sırasıyla; $r=.244$, $r=.162$, $r=.135$ ve $r=-.312$). Bir diğerk deyişle güvenli bağlanma düzeyleri arttıkça; özerklik, yeterlilik,

ilişkili olma ve psikolojik ihtiyaçlar doyumunu düzeyler de artmakta olduğu görülmektedir.

Hazan ve Shaver, 1990'a göre, güvenli bağlanan bireyler ile güvenli bağlanamayan bireyler karılaştırıldığında yalnız kalma, anksiyete, depresyon, başkalarına karşı düşmanlık besleme ve psikosomatik hastalıklara yakalanmaları daha yüksektir.

Leak ve Cooney, 2001'e göre yetişkin bağlanma stilleri, temel psikolojik ihtiyaçlar ile ilgili araştırmalarında üniversitede okuyan öğrencileri seçmişlerdir. Partneriyle ilişki yaşayan kişilerin, temel psikolojik ihtiyaçları ile güvenli bağlanmanın psikolojik sağlıkla yüksek oranda ilişkili olduğunu belirtmişlerdir.

Bağlanma stillerinden güvenli bağlanan bireyler kendisini ve karşısındaki kişiyi olumlu görüp aynı şekilde kendisini özerk, yeterli ve sağlam ilişki kurabilen bireyler sonucuna varılmıştır. O halde bu araştırmanın bulgularının yapılan araştırmalar kapsamında tutarlı bilgi verildiği söylenebilir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Romantik ilişki yaşayan üniversite öğrencilerinin güvenli bağlanma, korkulu bağlanma, saplantılı bağlanma, kayıtsız bağlanma, özerklik, yeterlilik, ilişkili olma, psikolojik ihtiyaçlar doyumu ile kıskançlık arasındaki ilişki belirlemek üzere yapılan regresyon analizi istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur.

Bu araştırma İstanbul ilinde yaşayan en az bir yıldır devam eden romantik ilişkisi olan rastlantısal olarak seçilen gönüllü katılmış örneklem grubundan toplanan verilerle sınırlıdır. Ancak temel psikolojik ihtiyaçların önem sırası bölgelere göre değişebilir. Bundan dolayı çalışmaların farklı illerde, farklı yaş grupları üzerinde araştırılma yapılabilir. Örneklemin sadece İstanbul ve diğer illerde benzer araştırmaların yapılmamış veya ulaşılamamış olması sonuçların genellenmesi noktasında kısıtlılık getirmektedir.

Literatür incelendiğinde Türkiye’de son yıllarda yapılan araştırmalarda kendini belirleme kuramı kapsamında araştırmaların sayısı artmasına rağmen romantik ilişki yaşayan kişilerin temel psikolojik ihtiyaçların karşılanmasının önemi üzerinde yeterince durulmamıştır.

Çalışmaya katılan bireylerin veri toplama araçları olan “Çok boyutlu kıskançlık ölçeği, İlişki ölçeği ve İhtiyaç doyumu ölçeği ve sosyo-demografik özelliklerini belirleyebilmek adına kişisel bilgi formunda” yer alan tüm soruları eksiksiz, gerçek duygularını göz önünde bulundurarak ve içtenlikle cevaplar verdikleri düşünülmektedir. Aynı araştırmanın farklı örneklem gruplarına aynı ölçeklerle veya aynı konularda geliştirilmiş farklı ölçeklerle uygulanması genellenebilirliği arttıracaktır.

KAYNAKLAR

- Ainsworth, M. D. S., Bleher, M. C., Waters, E., Wall, S. (1978). *Patterns of attachments: A psychological study of Strange Situation*. Hillsdale, NJ: Erlbaum Books. [google.com.tr](https://books.google.com.tr/).
- Alpay, A. (2009). Yakın ilişkilerde bağışlama: Bağışlamanın bağlanma benlik saygısı empati kıskançlık değişkenleri yönünden incelemesi. Ankara: A.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi.
- Bahadır, Ş. (2006). Romantik ilişkilerde bağlanma stilleri çatışma çözme stratejileri ve olumsuz duygu durumunu düzenleme arasındaki ilişki. Ankara: A. Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Baymur, F. (1994). *Genel psikoloji*. İstanbul: İnkılap Yayınevi.
- Bartholomew, K., & Horowitz, L. M. (1991). Attachment styles among young adults: A test of four-category model. *Journal of Personality and Social Psychology*, 61(2), 226-244.
- Beştav, G. (2007). Romantik ilişki doyumu ile cinsiyet bağlama stilleri rasyonel olmayan inançlar ve aşka ilişkin tutumlar arasındaki ilişkilerin incelenmesi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi.
- Bowlby, J. (1973) *Attachment and loss: Vol. 2. Separation: Anxiety and danger*. New York: Basic Books.
- Brown, S. L. ve Wright, J. (2001) Attachment theory in adolescence and its relevance to development psychopathology. *Clinical Psychology and Psychotherapy*, 8, 15-32.

- Büyükşahin, A. (2001). Yakın ilişki kuran ve kurmayan üniversite öğrencilerinin çeşitli sosyal psikolojik etkenler yönünden karşılaştırılması. Ankara: A. Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Büyükşahin, A. (2006). Yakın ilişkilerde bağlanım: Yatırım modelinin bağlanma stilleri ve bazı ilişkiler yönünden incelenmesi. Ankara: A.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Büyükşahin, A.,Hovardaoğlu, S. (2007). Yatırım modelinin bazı ilişkisel değişkenler önünden incelenmesi. *Türk Psikoloji Dergisi*, 22(59), 69-86.
- Buunk B. (1981). Jealousy in sexually open marriages. *Alternativ life styles*, 4: 357-372
- Cihangir-Çankayya, Z. (2005), Öz-Belirleme Modeli: Özerklik Desteği, İhtiyaç Doyumu ve İyi Olma. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara.
- Cihangir- Çankayya, Z., (2009). Öğretmen Adaylarında Temel Psikolojik İhtiyaçların Doyumu ve İyi Olma. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(3), 691-711.
- Collins, N. L.,& Read, S. J. (1990). Adult Attachment, Working Models and Relationship Quality in Dating Couples. *Journal of Personality and Social Psychology*, 58(4), 644-663.
- Çelen, N. (2007). *Ergenlik ve genç yetişkinlik*. İstanbul: Papatya Yayıncılık.
- Demirtaş, A. (2004). Yakın ilişkilerde kıskançlık: bireysel ilişkisel ve durumsal değişkenler. Ankara: A. Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Deci, E. L.,&Ryan, R. (2000). The “What” and “Why” of Goal Pursuits: Human Needs and the Self- Determination of Behavior. *Psychological Inquiry*, 11(4), 227-268.
- Deci E., ve Ryan, R.M., (1987). The support of autonomy and the control of behavior. *Journal Of Personality And Social Psychology*, 53(6), 1024-1037.

- Deci E.L., ve Ryan, R. (1985a). The general causality orientations scale: self determination in personality. *Journal Of Research On Personality*, 19, 109- 134.
- Diener, E.,Suh, E., &Oishi, S. (1997). Recent Findings on Subjective Well-Being. *Journal of Clinical Psychology*, 24, 25-41.
- Diener, E. (2000). Subjective well-being: The science of happiness, and a proposal for a national index. *American Psychologist*, 55, 34-43.
- Erarsalan, B. (2009). Öğretmen adaylarının kişiler arası ilişkileri ve bağlanma stilleri arasındaki ilişki. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(2), 127-142.
- Göçener, D. (2010). Üniversite Öğrencilerinin Güvenli Bağlanma Düzeyleri ile Kişilerarası İlişki Tarzları Arasındaki İlişkiler. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi.
- Granot, D.,& Mayseless, O. (2001). Attachment Security and Adjustment to School in Middle Childhood. *International Journal of Behavioral Development*, 25(6), 530-541.
- Guardia, J ve Patrick, H. (2008). Self- Determination Theory as a Fundamental Theory of Close Relationships. *Canadian Psychology*. 3, 201-209.
- Harvey, J. H.,Sprecher. S.,Wenzel A. (ed) (2004). *The Handbook of Sexuality in Close Relationships*. Manwah, N. J. Lawrence Erlbaum Associates.
- Hazan, C.,& Shaver, P. R. (1987). Romantic love conceptualized as an attachment process. *Journal of Personality and Social Psychology*, 52(3), 511-524.
- Hazan, C. ve Shaver, P. (1990). Love and work: An attachment-theoretical perspective. *Journal of Personality and Social Psychology*, 59, 270–280.
- Hazan, C.,&Shaver, P.R. (1994). Attachment as an Organizational Framework for Research on Close Relationships. *Psychological Inquiry*, 5(1), 1-22.

- Hendrick, S.,& Hendrick, C. (2002). Linking romantic love with sex: Development of the perceptions of love and sex scale. *Journal of Social and Personal Relationships*. 19(3), 361-378.
- İşinsu, M. (2007). İkili ilişki biçimi ve süresiyle bağlanma stilleri arasındaki bağlantılar. Ankara: A.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- İlaslan, Ö. (2009). Çocukların bağlanma davranışlarının özlük nitelikleri ve anne bağlanma stilleri ve anne bağlanma stillerine göre incelenmesi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi.
- Kart, M. (2002). Yetişkin Bağlanma Stillерinin Bazı Bilişsel Süreçlerle Bağlantısı: Sağlık Personeliyle Yapılan Bir Çalışma. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara.
- Kafetsios, K. ve Sideridis, G.D (2006). Attachment, social support and well being in young and older adults. *Journal of Health Psychology*, 11(6), 863-875.
- Leak, G. K.,& Cooney, R. R. (2001). Self-Determination, Attachment Styles and Well-Being in Adult Romantic Relationships. *Representative Research in Social Psychology*, 25, 55-62.
- Mardan, A. (2008). Duygusal ve cinsel kıskançlık açısından temel cinsiyet farklılıkları: Evrimsel yaklaşım ve süregelen tartışmalar. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 19(3), 300-309.
- Özmen, S.K. (2004). Aile içinde öfke ve saldırganlığın yansımaları, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 37(2): 27-39
- Özer, G. (2009). Öz- belirleme kuramı çerçevesinde ihtiyaç doyumu, içsel güdülenme ve bağlanma stillerinin üniversite öğrencilerinin öznel iyi oluşlarına etkileri. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi

- Reis, H. R., Sheldon, K.M., Gable. S. L.,Roscoe, J., &Ryan, R. M. (2000). Daily Well-Being: The Role of Autonomy, Comptence and Relatedness. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 26(4), 419-435.
- Rusbult, C. E.,& Buunk, B. P. (1993). Commitment Processes in Close Relationships: An Interdependence Analysis. 10, 175-204.
- Ryan, R. M., Lynch, M. F., Vansteenkiste, M., ve Deci, E. L. (2011). Motivation and Autonomy in Counseling, Psychotherapy, and Behavior Change: A look at Theory and Practice. *The Counseling Psychologist* February 2011 39: 193- 260.
- Ryan, R. M.,& Deci, E. L. (2000). Self-Determination Theory and the Facilitation of Intrinsic Motivation, Social Development and Well-Being. *American Psychologist*, 55, 68-78.
- Ryan, R. M. ve Brown, K. W. (2003). Why we don't need self-esteem: Basic needs, mindfulness, and the authentic self. *Psychological Inquiry*, 14, 71- 76.
- Ryan R. M.,& Lynch, J. H. (1989). Emotional Autonomy Versus Detachment: Revisiting the Vicissitudes of Adolescence and Young Adult hood. *Child Development*, 60, 340-356.
- Sarı, T. (2008). Üniversite öğrencilerinde romantik ilişkilerle ilgili akılcı olmayan inançlar bağlanma boyutları ilişki doyumu arasındaki ilişkiler. Ankara: Hacettepe Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayınlanmamış Doktora - Tezi.
- Saymaz, İ. (2003). Üniversite öğrencilerinin kişiler arası ilişkileri ve bağlanma stilleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. İstanbul. İstanbul Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi.
- Shackelford, T. K., Buss, D. M. (1997) Cuestoin fidelity. *Pers Soc Psychol Bull*, 23, 1034-1045.

- Sheldon, K.M., Ryan, R., & Reis, H.T. (1996). What Makes for a Good Day? Competence and Autonomy in the Day and in the Person. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 22(12), 1279-1279.
- Sheldon, K. M., Elliot, A. J., Kim, Y. ve Kasser, T. (2001). What is satisfying about satisfying events? Testing 10 candidate psychological needs. *Journal of Personality and Social Psychology*, 80, 325-339.
- Sroufe, L. A. (2000). Early relationships and the development of children. *Infant Mental Health Journal*. 21, 67-74.
- Sümer, N., & Güngör, D. (1999). Yetişkin bağlanma stilleri ölçeklerinin Türk örneklemini üzerinde psikometrik değerlendirilmesi ve kültürlerarası bir karşılaştırma. *Türk Psikoloji Dergisi*, 14(43), 71-109.
- Sümer, N., & Şendağ, M. A. (2009). Orta Çocukluk Döneminde Ebeveynlere Bağlanma, Benlik Algısı ve Kaygı. *Türk Psikoloji Dergisi*, 24(63), 86-101.
- Tuzgöl-Dost, M. (2004). *Üniversite Öğrencilerinin Öznel İyi Oluş Düzeyleri*. Hacettepe Üniversitesi, Ankara: Yayınlanmamış doktora tezi.
- Tracy, J.L., Shaver, P.R., Albino, A.W., ve Cooper, M.L. (2003). Attachment styles and adolescent sexuality. In P. Florsheim (Ed.), *Adolescent romance and sexual behavior: Theory, research, and practical implications* (137- 159). Mahway, NJ: Lawrence Erlbaum.
- Yıldırım, A. (2009). Bağlanma stilleri ile bağışlama arasındaki ilişkide sorumluluk yüklemelerinin aracı rolü. Ankara: Hacettepe Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi.
- Zare, B. (2011) Review of studies on Infidelity. 3rd international conference on advanced management science.

EKLER

Ek 1. Kişisel Bilgi Formu

Ek 2. Çok Boyutlu Kıskançlık Ölçeği

Ek 3. Temel Psikolojik İhtiyaçlar Doyumu Ölçeği

Ek 4. Bağlanma Stilleri Ölçeği

Ek 1. Kişisel Bilgi Formu

Lütfen son olarak aşağıdaki soruları yanıtlayınız

1. Yaşınız:

2. Okuluz:

3. Bölümünüz:

4. Cinsiyetiniz: Kız ( ) Erkek ( )

5. Sınıfınız: Hazırlık ( ), 1 ( ), 2 ( ), 3 ( ), 4 ( )

6. Şuanda bir romantik ilişkiniz var mı? Evet ( ) Hayır ( )

7. İlişkiniz varsa ne kadar zamandır devam etmektedir? .....ay..... yıl

8. İlişkiniz yoksa, bu ilişki ne zaman sona ermiştir? .....ay..... yıl

Ek 2. Çok Boyutlu Kıskançlık Ölçeği

Aşağıdaki ifadelerin size ne kadar uygun olduğunu aşağıdaki ölçek üzerinde işaretleyiniz. Lütfen maddeleri okurken “X” harfinin yerine romantik ilişkide bulunduğunuz kişinin adı koyunuz.

	1-----2-----3-----4-----5-----6-----7								
	Sevinirim							Üzülürüm	
01.	X size karşı cinsten bir başkasının ne kadar iyi görüldüğü hakkında yorum yapıyorsa.	1	2	3	4	5	6	7	
02.	X karşı cinsten birisiyle konuşmak için aşırı ilgi ve heyecan gösterirse.	1	2	3	4	5	6	7	
03.	X karşı cinsten birisine sıcak bir tavırla gülümserse.	1	2	3	4	5	6	7	
04.	X karşı cinsten birisiyle flört ederse.	1	2	3	4	5	6	7	
05.	Karşı cinsten birisi X’le çıkarsa.	1	2	3	4	5	6	7	
06.	X karşı cinsten birisini kucaklar ve öperse.	1	2	3	4	5	6	7	
07.	X karşı cinsten biriyle çok yakın çalışırsa.	1	2	3	4	5	6	7	

	1-----2-----3-----4-----5-----6-----7								
	Beni tanımlamıyor							Beni tanımlıyor	
08.	X’in çekmecelerini, el çantasını ve ceplerini kontrol ederim.	1	2	3	4	5	6	7	
9.	X’i hiç beklemediği zamanlarda orada olup olmadığını anlamak için ararım.	1	2	3	4	5	6	7	
10.	X’e geçmişteki ve bugünkü romantik ilişkileri hakkında sorular sorarım.	1	2	3	4	5	6	7	
11.	Eğer X karşı cinsten birisine ilgi gösterirse onun hakkında kötü şeyler söylerim.	1	2	3	4	5	6	7	
12.	X’i telefon konuşmaları hakkında sorgularım.	1	2	3	4	5	6	7	
13.	X’e nerede olduğu konusunda sorular sorarım.	1	2	3	4	5	6	7	
14.	X’i ne zaman karşı cinsten biriyle konuşurken görsem araya girerim.	1	2	3	4	5	6	7	
15.	Sadece yanında kim olduğunu görmek için X’e sürpriz ziyaretler yaparım.	1	2	3	4	5	6	7	
16.	X’in karşı cinsten birisiyle gizlice görüştüğünden şüphe ediyorum.	1	2	3	4	5	6	7	
17.	Karşı cinsten birisinin X’in peşinden koşuyor olmasından kaygı duyuyorum.	1	2	3	4	5	6	7	
18.	X’in başka birisinden etkilenmiş olmasından şüpheleniyorum.	1	2	3	4	5	6	7	
19.	X’in benim arkamdan karşı cinsten bir başkasıyla fiziksel yakınlık kurmuş olmasından kuşkulaniyorum	1	2	3	4	5	6	7	
20.	Karşı cinsten bazı insanların X’e romantik ilgi duyuyor olduğunu düşünüyorum.	1	2	3	4	5	6	7	
21.	X’in gizlice karşı cinsten birisiyle romantik yakınlık kurmakta olduğunu düşünüyorum.	1	2	3	4	5	6	7	
22.	Karşı cinsten birisinin X’i ayarttığından endişe ediyorum.	1	2	3	4	5	6	7	
23.	X’in karşı cinse aşırı tutkun olduğunu düşünüyorum.	1	2	3	4	5	6	7	

Ek 3. Temel Psikolojik İhtiyaçlar Doyumu Ölçeği

Aşağıda, temel psikolojik ihtiyaçlar doyumuyla ilgili verilen ifadeleri dikkatlice okuyup size en uygun olan seçeneği X ile işaretleyiniz.

**Hiç Doğru
Değil**

Doğru Değil

Biraz Doğru

Çok Doğru

01. Hayatımı nasıl yaşayacağıma karar vermede kendimi özgür hissediyorum.
02. Etkileşim içinde olduğum insanları gerçekten seviyorum.
03. Çoğu zaman kendimi yetenekli hissetmiyorum.
04. Yaşamımda kendimi bastırılmış biri olarak görüyorum.
05. Tanıdığım insanlar yaptığım şeylerde başarılı olduğumu söylüyorlar.
06. İlişki kurduğum insanlarla anlaşabiliyorum.
07. İnsanlarla çok fazla sosyal etkileşimim ve sosyal ilişkim yok.
08. Fikirlerimi ve düşüncelerimi ifade etmede genellikle kendimi özgür hissediyorum.
09. Sürekli sosyal etkileşim içerisinde bulunduğum insanları dostlarım olarak görürüm.
10. Son zamanlarda yeni ve ilginç beceriler kazandım.
11. Günlük yaşamımda, çoğu zaman bana söylenen şeyleri yapmak zorunda kalıyorum.
12. Hayatımdaki insanlar bana önem verirler.
13. Çoğu zaman yaptığım şeyler bende bir başarı hissi uyandırır.
14. Günlük işlerde etkileşim içinde olduğum insanlar duygularımı dikkate alırlar.
15. Günlük yaşamda yeteneklerimi göstermek için fazla imkan bulamıyorum.
16. Yaşamımda kendime yakın hissettiğim çok fazla insan yok.
17. Günlük işlerde kendimi çok rahat hissediyorum.
18. Sürekli etkileşim içinde olduğum insanlar beni pek fazla seviyor gibi görünmüyorlar.
19. Genellikle kendimi çok kabiliyetli görmem.
20. Günlük işleri nasıl yapacağıma karar vermek için fazla fırsatım yok.
21. İnsanlar genellikle bana karşı gayet arkadaş canlısıdır.

Ek 4. Bağlanma Stilleri leği

Aşağıda yakın duygusal ilişkilerinizde kendinizi nasıl hissettiğinize ilişkin çeşitli ifadeler yer almaktadır. Yakın duygusal ilişkilerden kastedilen arkadaşlık, dostluk, romantik ilişkiler ve benzerleridir. Lütfen her bir ifadeyi bu tür ilişkilerinizi düşünerek okuyun ve her bir ifadenin sizi ne ölçüde tanımladığını aşağıdaki 7 aralıklı ölçek üzerinde değerlendiriniz.

	1-----2-----3-----4-----5-----6-----7						
	Beni hiç tanımlamıyor	Beni kısmen tanımlıyor				Tamamıyla beni tanımlıyor	
01.	Başkalarına kolaylıkla güvenemem.						1 2 3 4 5 6 7
02.	Kendimi bağımsız hissetmem benim için çok önemli.						1 2 3 4 5 6 7
03.	Başkalarıyla kolaylıkla duygusal yakınlık kurarım.						1 2 3 4 5 6 7
04.	Başkalarıyla çok yakınlaşırsam incitileceğimden korkuyorum.						1 2 3 4 5 6 7
05.	Başkalarıyla yakın duygusal ilişkilerim olmadığı sürece oldukça rahatım.						1 2 3 4 5 6 7
06.	Başkalarıyla tam anlamıyla duygusal yakınlık istiyorum.						1 2 3 4 5 6 7
07.	Yalnız kalmaktan korkarım.						1 2 3 4 5 6 7
08.	Başkalarına rahatlıkla güvenip bağlanabilirim.						1 2 3 4 5 6 7
09.	Başkalarına tamamıyla güvenmekte zorlanırım.						1 2 3 4 5 6 7
10.	Başkalarının bana dayanıp bel bağlaması konusunda olduk rahatımdır.						1 2 3 4 5 6 7
11.	Başkalarının bana benim onlara verdiğim kadar değer vermediğinden kaygılanırım.						1 2 3 4 5 6 7
12.	Kendi kendime yettiğimi hissetmem benim için çok önemli.						1 2 3 4 5 6 7
13.	Başkalarının bana bağlanmamalarını tercih ederim.						1 2 3 4 5 6 7
14.	Başkalarıyla yakın olmak beni rahatsız eder.						1 2 3 4 5 6 7
15.	Başkalarının bana, benim istediğim kadar yakınlaşmakta gönülsüz olduklarımı düşünüyorum.						1 2 3 4 5 6 7
16.	Başkalarına bağlanmamayı tercih ederim.						1 2 3 4 5 6 7
17.	Başkaları beni kabul etmeyecek diye korkarım.						1 2 3 4 5 6 7

ÖZGEÇMİŞ

22 Mayıs 1988 tarihi, İstanbul İli Üsküdar İlçesi doğumluyum. İlk, Orta, Liseyi Pendik ilçesinde tamamladıktan sonra 2007 yılında Maltepe Üniversitesi Psikoloji Bölümüne kaydoldum. 2012 yılında mezun olduktan sonra Pendik’te özel bir eğitim kurumunda 18 ay psikolog olarak görev yaptım, sonrasında Tuzla’da rehabilitasyon merkezinde bir yıl çalıştıktan sonra Ataşehir Belediyesinde Kadın ve Aile Hizmetleri Müdürlüğünde Psikolog olarak göreve başladım hala devam etmekteyim. 2014 yılında Beykent Üniversitesi Klinik Psikoloji bölümüne kaydoldum. Mesleğimle ilgili gereken test ve değerlendirme ile ilgili eğitimlerimi almaktayım.

Özlem YETER